Sanctus enim aſcēſus eſt,quem tibi diſponis.Nudo & ex
pedito inſiſte ueſtigio gradibus iſtis.Purpuram hāc non
concilij,ſed Chriſti ſanguis intinxit:hic tu pedem libēter
pone,ut pes tuus intingatur in ſanguine Chriſti.Non ue
niat tibi pes ſuperbiæ,ſi humilē ſeceris aſcenſum,q ſpon
ſi tui cruore ſacro ſignatur.Huic tu non modo pedem ſed
etiam manum & caput intinge, & tota purpurea, tota re
2.Ti.2. galis,& paſsione Chriſti tota nobilitata aſcēdas. Nam &
ſi compateris cōregnas. Noli te ſeculi nobilitate,charam
reputare.Vilior ,eris ſi reſpexeris ad illam,ſi natales tuos
ſponſo imputas,ſi te pro ſeculi faſtu præferas alijs,aut ali
quid habere priuilegij putas. Cōtra humilitatem ꝓpoſiti
de proſapia carnis euacuaris à gloria Chriſti, ſi alia te no
bilitari præſumas. Hæc tibi purpura ſufficiat ad faſtum,
ſufficiat ad aſcenſum,ſufficiat ad gloriam,ut non glorieris
niſi in cruce domini tui Ieſu Chriſti. Aſcēſus te purpure9
reclinatorium perducet ad aureum. Quoniā humilib9 &
quietis contemplationis debetur gratia,à ſapientib9autē
& prudentibus abſconditur,reuelāda paruulis. Purpura
hæc magnū quoddā eſt pignus amoris, quē tibi dilectus
exhibuit. Verè magnū pignus amoris mortis paſsio. Ma
Ioan.15. iorem hac dilectionem nemo habet, ut animam ſuā ponat
quis pro amicis ſuis. Tale præſtitit,tale pignus repoſtulat
paſsio tua,humiliatio tua. Quid pro te pertulit,in memo
riam tibi reducat,& quantum adamauit,pro qua ſe tantū
humiliauit. Ama ergo tu illum qui prius & plus dilexit.
Non exigunt hæc tempora ut ſanguinem effundas.Effun
de animam tuam,effunde ſicut aquam cor tuū. Nam & ſi
1.Co.13. tradideris corpus tuum ita ut ardeat, charitatem non ha
beas,quid tibi proderit? Deniq; & ultimo loco quaſi fina
lis omnium clauſula gratiarum ponitur charitas,& media
uelut ornamento quodam charitate cōſtrata dicūtur pro
pter filias Ieruſalem.

Sermo XIX. A

NOuum aliquid uultis audire,ſed ego nouum
quid nō habeo,niſi ut uos innouet amor. Mā
datum hoc nouū do uobis,nihil uobis noti9,
& nihil eſt nouius. Non eſtis in iſto rudes &
inexercitatæ negocio. Veſtrum hoc proprium officiū eſt.
In amoris enim præcipuè munus eſtis dedicatæ Deniq; &
propter uos fercula Salomonis media charitate conſtra
Canti.3. ta dicuntur. Media inquit,charitate conſtrauit propter fi
lias Ieruſalem. Quodā quaſi priuilegio hic ſermo uobis
delegauit uſum amoris. Aemulamini filiæ Ieruſalem cha
riſmata meliora,magis autē ut ametis. Amor omni ſuper
eminet gratiæ;& in huiuſmodi deſcriptione ferculi,chari
tas reliquarum quaſi ornamentum & clauſula ſuperponi
tur gratiarum. Plures in hoc ferculo enumerantur gratiæ,
Epheſ.3. ſed charitate cumulantur omnes. Charitas cumulus eſt,
charitas fundamētum. In charitate,inquit, radicati & fun
dati. Illa in primis,illa in ultimis,illa in intimis,illa incho
at,illa cōſummat,illa communicat chariſmatibus cæteris,
ideo in medio collocatur quaſi ornamentum quoddā cō
mune,& totius clauſula ferculi. Et color purpureus & au
ri fulgor obſcurior eſſet ſi non charitate ueſtiretur. Quan
ta eius eſt gratia quæ ipſum contemplationis aurum exor
nat? Ipſa media eſt & reliquarum quaſi medulla gratiarū.
Nulla tam eſt intima uirtus, nulla ſic animos penetrat &
perfundit,& arcanos cordis implet receſſus. Ipſis animi
medullis amor imbibitur,& ſecretis influit uenis. Media,
Canti.3. inquit,charitate. Bene media,quæ ſic intima eſt. Plenitu
do legis eſt charitas:ideo lex uacuatur ſi fuerit deſtituta
charitate. Vitalis quædam uena legis eſt & reliquarum
charitas uirtutum. Cætere quaſi in partem ſe cōtrahunt,
illa omni communis eſt gradui,ſiue mente excedas,ſiue ſo
brius ſias:ubiq; charitatis & neceſſarius & iucundus eſt
uſus. Reliquarum officia uariantur gratiarum: & uicib9
alternantur charitatis:continuantur iura quodam iugi te
nore:ſiue mente excedamus deo, ſiue ſobrij ſimus, urget
nos charitas Chriſti. Vos uerè ſicut arbitror urget cha
ritas Chriſti. In quid nos urget? In ſeipſam. Alio
rum alia ſunt officia,ueſtrum ſpeciale munus eſt amor. Im
probus ſui prouocator eſt amor,& dulcem agit in patien
tes tyrannidem. Amor ſeipſum in prouectus ſemper urget
uberiores. B Aemulamini filiæ Ieruſalem chariſ
mata meliora,magis autem ut ametis. Aemulatio uos hæc
ſemper amplius urgeat. Mandatum hoc uobis ſemper ſit
nouum. Et nouum eſt niſi in ueſtro dulcis Ieſus uetera
uerit affectu. Vtinam ſemper in uobis ille recens ſit,nec
mora temporis aliquid imminuat gratiæ. Vtiq; recens
in uobis ueſter Ieſus eſt. Ipſe ſemper recens,ſed non deus
alienus. Verè recens,in quem ſemper anxio inhiatis amo
re. Deniq; id ſolum habetis in uotis, ut uobis ſemper am
plius placeat. Quantum placet,qui ſatis placere non po
teſt? Nulla magis uos ratione placere poteſtis,quàm ſi uo
bis placeat ipſe. Animum uult,aliud non quærit. Solus
ſufficit,ſi tamen totus impenditur. Satis eſt pro uiribus
tuis,ſed parum eſt pro eius meritis. Si te tibi conferas,&
tua metiaris ex regula, ſufficit. Sed ſi de te, nil tibi relin
quitur. Si autem ex ipſius te regula metiaris, & uelut in
libra colloces. quid tu momenti aduerſus illum tenebis?
Si infra uires tuas amor ſe cohibet & contrahit, iniquus
eſt:& ſi iuxta uires tuas, exiguus. Quid ergo? ſupra ui
res caſſo te extendes conatu? Quidni? amor non capit
de impoſsibilitate remedium. Nulla ſatis magna ſunt a
moris officia,ubi tamen ipſe non intepuit amor. Quomo
do erit in ſuo parcus,qui in alieno fidelis exiſtit? Quo
modo erit inofficijs propenſus, in ſeipſo parcus? Amor
ſeipſo nihil impendit libentius,nihil uberius poteſt. Quæ
maior ubertas quàm ubi nihil decerpitur? Amor exæ
ſtuat, ſeipſum non capit, ſuperfluit ſibi, immenſitatem
æmulatur dum metam neſcit affectui ponere. Oleum eſt
quod ſtare neſcit,niſi cum uaſculum deſijt, niſi quod nec
tunc nouit compeſci. Muſti præfert amor inſigne,quod
natiuitatis ſuæ feruore quodam & uelut ætatis laſciuia ex
creſcit & ſuperfluit: capi neſciens, & nouo ſemper exfer
ueſcit & fermentatur affectu. Amor infirmitatem non
cauſat,ſed magis accuſat. C Amori nihil ſatis eſt.
nihil minus ſeipſo. Amor ſeipſo ſatiari non poteſt,& ta
men niſi ſeipſo paſci non poteſt, ipſe ſibi dulce ſatis eſt
pabulum. Amor nil magis uult quàm amare. Quam da
bit homo commutationem pro amore quam dabit, uel
quam accipiet? Nihil gratius amore impenditur: nihil
dulcius ſentitur. Amor & dulciter optat, & dulciter uti
tur, dulciter deliciatur, & dulciter dolet. Verè dulcis a
mor, & ſolus dulcis amor, & omnis dulcis amor, ſed non
eſt amor ad amorem Chriſti. Super omnem pulchritu
dinem pulchritudo eſt. Super omnem pulchritudinem
inquit, dilexi ſapientiam. Quomodo non decorus, qui Sapi.7.
candor eſt lucis æternæ? Frater mi Ionatha quàm ama 2.Re.1.
bilis es & decorus ualde? Volebam Ieſum dicere, ſed
de conſuetudine Ionathæ produxi uocabulum. & ta
men gratus error,qui gratiam expreſsit. Error in nomi
ne,ſed in re nominis huius eſt ſeruata proprietas. Iona
thas columbæ eſt donum, illum ſignificans qui ſpiritua
lis gratiæ eſt plenus,puerum qui datus eſt nobis,ſiue Io
natham ſiue Ieſum dicam Ieſum intelligo. Quàm ama
bilis es frater mi Ionatha & decorus ualde? Præſum
ptionem putatis quòd fratrem eum dico: uerba hæc non
meam temeritatem, ſed eius charitatem ſonant. Præ
ſumptio fuerit ſi nō ipſe Ieſus mihi indulſerit auſum. De Hebr.2.
niqꝫ & ipſe cognationis huius & aſſumpſit habitum,
& exhibuit affectum, & iuxta apoſtolum: Non confun
ditur nos fratres uocare. Si non confunditur, cur non
& tu confidenter dicas: Frater mi Ionatha? Aut ſi dome
ſtico magis uis uti uocabulo: frater mi Ieſu amabilis es
& decorus ualde. Amabilis ſuper amorem mulierum?
Anxio & uehementi affectu ueſtra ſanctæ mulieres in
Chriſtum inardeſcunt uota,ſed ipſe multomagis eſt ama
bilis quàm amatur à uobis. Aemulamini ergo chariſma
ta meliora,magis autem ut ametis. D Enumerat li
gna Libani,columnas argenteas, reclinatorium aureum,
aſcenſum

aſcenſum purpureum, ad ultimum charitate cumulans o
1.Co.12. mnia. Quidni? Adhuc (inquit Paulus) excellentiorem uo
bis uiam demonſtro. Bonæ ſunt etenim columnæ,& ſacri
1.Co.13. magna quidem eſt eloquij gratia. Sed ſi linguis hominū
loquar & angelorum, charitatem autem non habeam, fa
ctus ſum ut cymbalum tinniens, uocis inanem dans ſoni
tum ſine ſenſu charitatis. Reclinatorij aurei ingēs eſt glo
ria, per quod tibi myſteriorum arcana ſignantur. Sed
Ibidem. quid? Si nouerim myſteria omnia & omnem ſcientiam,
charitatem autem non habuero,nihil ſum. Per gradus a
ſcendis purpureos,& paſsionis Chriſti te gaudes habere
Ibidem. inſignia. Sed ſi tradidero corp9 meum ita ut ardeam,cha
ritatem autem non habuero,nihil mihi prodeſt (inquit a
Ibidem. poſtolus) Charitas non inflatur,non eſt ambitioſa,non
quærit quæ ſua ſunt,medio gaudet, & quaſi in communi
ſua bona proſtituit. Media enim charitate conſtrauit. Nō
inflatur,inquit,nō eſt ambitioſa. Nō enim charitas bonū
ſingulare,aut ſi habet,amat, aut ſi non habet, optat: non
uult alijs præcellere,ſed nec ipſum magis habere bonum.
Multi meritorum ſuorum infirma cognoſcunt. Ideoq; de
ſe magnum nihil ſentientes, non inflantur iſti, ſed fortè
ambiunt. Vnde inflentur, non habent, ſed inflatæ ſatis
optant ut habeant. Priuatam & hi amant excellentiā,dum
aut concupiſcunt ut ſit,aut cōtabeſcunt ꝙ eſſe nō poſsit.
Charitas uerò cum inuidia contabeſcente iter non habet
non quærit quod ſuū eſt, & quomodo poterit quod ſuū
non eſt decerpere? Quid tu inuidia alienum uis corrūpe
re bonum? Nunquid adijcies quod ab alieno decerpis?
ita forſitan,ſed ſi corporalis aliquid pecuniæ ſubtrahas.
E Non ego in clauſtralibus rapacitatis huius uitium ue
reor. Eſt ſubtilius quoddam rapacitatis inuidiæ genus.
Quid enim? Rapacitatem non putas ſi pecuniæ parcis,fa
mam decerpis? Non concupiſcis poſſeſsionem,& laceras
opinionē. Quid tibi emolumēti aliena diminutio cōfert,
& aliena ſi corrodis bōa? Et qd tibi inde accreſcit? Euidē
ti forſitan ueritate alienæ uirtutis cōteruntur in ore tuo
dentes,quos ad derogandū paraueras. Non audes corro
dere:nō tamen potes collaudare. Iam alienum bonum uer
bo non carpis. Nunquid ideo non rapis? Quomodo non
capacitas ubi euidēs bonū debito defraudas teſtimonio,
& ueram alterius gloriam etſi mendacio non corrumpis,
ſilentio tamen ſupprimis? Vis audire in ſola etiam æſtima
Phili.2. tione rapacitatem eſſe? Non rapinam (inquit apoſtolus)
arbitratus eſt eſſe ſe æqualem deo. In inuidam animam
non poteſt intrare æſtimatio bona de bonis alienis. Non
uult enim intelligere quòd alius bene agat,& ſi palàm nō
audet,penes ſe tamen uel diſsimulat, uel attenuat alterius
merita. Vt quid iſtud,niſi quòd liuor non priuatam ſem
1.Co.13. per excellentiam cogitat: alienā obſcurat? Charitas autē
non cogitat malum,nō gaudet ſuper iniquitate:& (ut ſic
dicam) ſuper inæqualitate,congaudet autem ueritati. Pri
uatum autem non cogitat: medio quodam & communi læ
Ibidem. tatur: quæ ſua ſunt non quærit,ſed quæ Chriſti Ieſu. Eius
in omnibus gloriā uel amat uel optat. Cōmunis eſt Chri
1.Ti.2. ſtus,mediator enim eſt, & ideo eius non ſunt quæ media
nō ſunt,ſed in partem ſe reſtringūt. Quid tu liuore Chri
ſtum uis in partem contrahere? Auaram uis eſſe gratiam
ſpiritus,cuius circa te ſolum optas beneficia reſtringi? Si
ne ut excreſcat & exuberet,& effundat ſe ſuper omnē car
nem ſpiritus domini,& repleat orbem terrarum. Noli cō
munem omnibus beneficentiā intra cordis tui anguſtias
Ro.10. incarcerare. Diues eſt enim in omnes,& tu minuere tētas
affluentiam gratiæ,& immēſitatem redigere ad minutias.
Aemuli cordis auaras dedignatur Chriſt9 anguſtias. Ne
ſcit æmulatione tua eius bonitas detineri. Proflua eſt, nō
tibi ſoli,ſed uicinis etiam ſe uaſis eius oleum infundit. F
Fac ut illa mutuo tua ſint. Erūt autem,ſi communi fueris
bono lætatus, alioquin & animæ tuæ oleum euacuas, &
illis nihilominus infunditur mediator Chriſtus, &
Ioā.13. ideo quæ ſua ſunt media uult eſſe. In hoc,inquit,cogno
ſcent omnes quia mei eſtis diſcipuli,ſi dilectionem habue
ritis adinuicem. Vides quomodo charitas ſpeciale quod
dam eſt inſigne diſcipulatus Chriſti,& doctrinæ eius ſin
gulare indicium? Ideo hic i ultimo loco quaſi ornat9 qui
dem aliarum inducitur gratiarū. Media,inquit, charitate Canti.3.
conſtrauit. O quàm molle eſt ſtratum charitatis. Proximi
charitas liuore,charitas Chriſti timore caret. Nihil habet
pœnale hæc charitas,timor pœnam habet, ideo non eſt in
charitate timor,ſed perfecta charitas foras mittit timorē. 1.Ioā.4.
Quid enī? timebit charitas ueteres offenſas? ſed charitas 1.Pet.4.
operit multitudinem peccatorū. Infirmitas propriæ con
ſcientiæ timebit ne decidat? ſed fortis eſt ut mors dilectio. Cant.8.
Vtrunq; metū charitas foras mittit,ſed nec perfecta chari
tas temporales pro Chriſto timebit moleſtias. Sed ne qui
dem æternæ ſi fuerint,defatigari & euaneſcere poterit cō
ſummata dilectio. Non poteſt ſemel hauſta cognitione tā
tæ non delectari dulcedinis. Nō ideo amat charitas ne per
cat,ſed mauult foris pœnaliter in æternum perire, quàm
uſu amoris æterni priuari. Si enim dederit homo omnem Cant.8.
ſubſtantiam pro charitate,quaſi nihil deſpiciet eam. Verè
hoc molle ſtratum, in quo etiam inter iniurias tam ſuaui
ter quàm ſanctæ quieſcitur. Da mihi Ieſu bone ut ſup ſtra
tum hoc memor ſim tui,& mediter in te in matutinis. Dul
cis planè memoria, quam amor inducit: grata meditatio,
quā ſuggerit charitas. Nihil enim eſt quod non iam dulci
ter & gratè de Chriſto cogitetur. Amor proximi compaſ
ſionem habet,& quendam nimis ſuauem guſtum,dum ge
mentibus nouit condolere. Chriſtus (in quo condoleas)
& ſi crucifixus eſt ex infirmitate,ſed uiuit ex uirtute dei,nō
condolendi,ſed cōgaudendi in ſe uobis undiq; meritum
præſtat. Totus deſiderabilis,& concupiſcentia totus, &
quaſi charitate cōſtrat9. G Quid enim uidebis in Chri
ſto quod non eius nobis & charitatē exhibeat & noſtram
exigat? Totus nobis eſt charitatis illecebra,incitamētum
amoris. Nullum in ſe meticuloſo relinquit locum affectui,
totus amari uult,qui totus meretur amari. Noli uirgo ad
tormenta reſpicere,cui tanta propoſita ſunt oblectamēta
in ſponſo. Ocioſus debet eſſe timor,ubi tot inſignia relu
cent amoris. Dedignatur charitas timoris commercium, 1.Ioā.4.
cogi neſciens quæ nequit compeſci. Ideo charitas perfe
cta foras mittit timorem,uelut inutilē & ſuperuacuū, ſed
non timorē illū qui caſtus permanet in ſeculum ſeculi. Eſt
enim timor quem foras mittit charitas,& eſt timor quem
mittit ueritas:& eſt timor quem intromittit & charitas &
ueritas. Primus cautus,ſecundus caſtus,ſed nō permanēs
in ſeculū ſeculi,tertius & caſtus & permanens. Primus me
retur pœnā ſecūdus offenſam,tertius totus libera quædā
& ſecura reuerētia eſt. Et primus quidem timet offenſam,
ſed propter pœnā. ſecundus offenſam, ſed propter ipſam.
Et quidem iniuria quædā iuſtitiæ eſt, ſi metu pœnarū in
gratiā ueniat. Satis ipſa per ſe meriti obtinet, ut hominū
in ſe ſtudia prouocet,& cōciliet affectus. Hūc ergo timorē
charitas perfecta excludit. Quomodo enim perfecta chari
tas, timoris ſtimulo indiget ad cultum iuſtitiæ? Perfecta
dilectio mentem in ſolido poſsidet,omnia ſoli ſibi iuſtitiæ
munera deputari uolens. Frigidus timor eſt,& pigre ince
dit,ſatis habens tantum impune euadere. Amor faſtidium
neſcit,feruidus eſt,& in anteriora extentus: metus contra
ctior,neceſsitate tātū iuſtitiæ ſubit officia. Amor pfectus
id quod agit debet iuſtitiæ, nihil in ea iuris relinquens
timori. Quidni? An nō ſatis in ſe obtinet meriti ad omne
bonū opus iuſtitia? Chriſtus enī nobis factus eſt iuſtitia.
H Quid ergo Chriſtus non ſatis in ſe habet dotis ad pla
cēdū? Alieno ergo & ipſe ut placeat indiget adiumento?
Si non ei9 obtētu ſolius obtemperaſ ipſi: quomodo erit
eius perfecta dilectio? Diligā te bone Ieſu diligā te uirtus
mea,quē nō poſſum gratis diligere.nec poſſum tamē ſatis
diligere. Dirigant in te ex integro ſtudia mea, nec alieno
deducantur & diſtrahantur affectu. At quàm exigua ſunt:
etiam cūm integra ſunt in te ſtudia noſtra? Quō ergo di
minuam quod cum integrū eſt,tam exile eſt? Totus in te
deus bone ex deſiderio ferar. Trahe me tu in teipſum, ut

nullo indigeã timoris impulſu,ſed perfecta charitas uſum
eius excludat. Quid igitur,nõ ſunt metuenda æterna ſup-
Ephe.5. plicia? Metuenda planè ſunt & cauẽda. Nemo em̃ nũquã
carnẽ ſuam odio habuit:ſed uehementior Chriſti dilectio
motu timoris non eget in affectũ iuſtitiæ. Amor iſte nihil
tam ueretur quantum offenſam,ſed propter offenſam, nõ
propter pœnam. Ad iſtud quidem, quãdiu in incerto hu-
manæ res fluctuant,& non eſt tuta laus hominis in uita i-
pſius. At cùm ad ueritatem poſt uitam fuerit introductus,
huiuſmodi de reliquo metus ceſſabit, timori tertio faciẽs
locũ,qui prioribus quidem ſuccedat, ſed nulli cedat:per-
manet enim in ſeculũ ſeculi. Prim⁹ ergo timor metuit, ne
temeritas offenſam luat. Secũd⁹ ne infirmitate offendat.
Tertius quod metuat non habet. Quid enim metuat com
pleta felicitas,& cõſummata charitas? Timor hic de plan-
tario oritur charitatis. Non audeo dicere ꝙ charitas eſt,
nec tamen audeo negare. Quid enim niſi amor eſſe cona
tur,qui iam neſcit affectum timoris? Quomodo nõ amor,
qui iam penè timor eſſe deſijt? Quanam enim ratione ti-
mor nil metuẽs,timorem illum tam tutum nomine impar-
tiretur amoris,niſi quòd deus ipſe ibi quidem amat nos,
non tamen timori in tanta maieſtate permittitur locus?
Sed in omnibus quomodo à charitate timor ille ſepara-
bitur? Et quid aliud eſt ibi timere,niſi non tumere aduer-
ſus dominum maieſtatis? Quid eſt timor ille niſi uotiua
ſubiectio,obedientia non coacta,ultro ĩpenſa reuerentia?
Quomodo timor qui offendere non timet? Non enim ua-
let. Sed iterum quomodo nõ timor qui offendere non au-
det? Et timor ergo non uidetur, quia nihil uel peccati
uel periculi metuit: & timor manet, quia nihil audacter
uel temere præſumit. Quid eſt timor ille niſi reuerentia
humilis ex debiti neceſsitate impẽſa,neceſsitate nil paſſa?
Eſt enim obſequendi neceſsitas iure conditionis, ſed ne-
ceſsitatem ignoret libertas dilectionis. Quid eſt timor il-
le niſi temeritatis & negligentiæ magis priuatio quàm ne
ceſsitatis coactio? I Vides quantum timor iſte approxi
mat ad charitatem. Penè illa eſt,ſed penè non eſt. Cau-
ſa diſtat,par eſt affectu. Quæris qua cauſa? Inferioris cõ-
ditiõis reſpectu obſequẽdi ad omnem mutuum tantæ ma
ieſtati. Incumbit tibi iuſta neceſsitas, ſed ad cauſam iſtam
charitas non reſpectat:diuinæ maieſtatis admiratione ra-
pitur,non contuitu infimæ conditionis. Ergo rationem
quam timor reſpicit, charitas neſcit cauſis præuenta po-
tioribus. Cauſis ergo diſtant timor & amor,obſequio &
affectu libero cognati. Primus ergo timor metuit puniri.
Secundus priuari. Tertius neutrum. Primum illum perfe
cta charitas exterminat. Secundum ad tempus tolerat.
Tertium ſibi indiuiſè collaterat. Hunc uos filiæ Ieruſa-
lem timorem captate. Primum cauete illum quem chari-
Canti.3. tas foris mittit. Media (inquit) charitate conſtrauit. Vbi
media dicit,totum dat intelligi. Et ueſtri cordis medium
charitas conſternat,charitas ueſtiat. Veſtis hæc eſt & orna
mentum nuptiale. Quæ ſi à nuptiali exigitur conuiua,
quanto magis à nupta? Sola præoccupare & poſsidere
uult omnes mentis ueſtræ receſſus. Nolite illos degeneri
& alieno communicare affectui. Molle quidem & delica-
tum eſt ſtratum charitatis,moleſto ne ad modicum quidẽ
Pta.118. uult metu contriſtari (propter filias inquit Ieruſalem.)
Iure quidem. Pax enim multa diligentibus legem tuam.
Si quis de indulta dominatur gratia,quãto magis & uos.
Nam & ſi cõtriſtat ſpiritualium bonorum magnas eſſe di
Pſa.67. uitias,ſed charitas ſupergreſſa eſt uniuerſas. Non modo
ſupergreſſa, ſed etiam complexa. Et dulcis & diues eſt cha
ritas. Deniq; ſicut habet pſalmus. Inter medios uirtu-
tum cleros,& in ſpiritualium communione gratiarum ſu-
per ſtratum dormitur charitatis. Charitas quaſi media
omnibus communicat,& quaſi melior omnes cumulat
uirtutes. Aemulamini ergo filiæ Ieruſalem chariſmata
meliora. Magis autem ut charitatem habeatis, & abun-
dantius habeatis, totæ in affectum amoris tranſite. To-
tus enim amabilis eſt dilectus noſter Ieſus Chriſtus,
Qui uiuit & regnat in ſecula ſeculorum, Amen.

Sermo XX.

AVdiſtis quo inuitatæ ſunt filiæ Sion,ſed unde
iubentur egredi,nondum audiſtis. Id enim eſt
quod non exprimit litera. Vnde ergo? Num-
quid de Sion? Sed uidetur de⁹ deorũ in Sion.
Non ergo de Sion eas uocat, quas ad uidendum deum Pſal.83.
uocat. At fortè non ad uiſionem dei,ſed ad uidendum Sa-
lomonem in diademate quo coronauit eum mater ſua.
Ideoq; nil obſtat ſi filias Sion egredi iubeat de Sion. Sed
nunquid nõ homo ille natus eſt in Sion? Ergo ſi de Sion
euocantur,non tamen uocantur niſi ad Sion,de Sion ſu-
periori ad inferiorem Sion. Nec enim dignum aut cõſen-
taneum uidetur,ut filiæ Sion egrediãtur de ea,præſertim
ad uidendum ipſum cuius habitatio in Sion,ut qui natus
eſt in ea. Memini diſertum & eruditum quendam uirum
cùm ſuper hoc diſputaret loco,dixiſſe. Malè locatæ uiden
tur quæ iubentur egredi. Satis commodè pro tempore di
xit ad audientium quod propoſuerat utilitatem deflectẽs.
Mihi tamen nimis bene locatæ uidentur,ad quas præſen
tis uerbi hortatus intenditur. Vbi quæris? In reclinato-
rio aureo,de quo p̃ceſsit ſermo heſtern⁹. Delectabilis ille
locus eſt,& uberior ad lætitiam,quàm humana queat affe
ctio capere. Delectatiõis nimietas ſeipſam exhaurit,& ebi
bit animum uoluptas exundans. Vicibus alternatur hoc
gaudium,nec poteſt eſſe continuum,quod eſt nimium. Bo
næ tamen uices ubi non diſceditur à ſponſo. Non datur
in carne commoranti hæreditate poſsidere reclinatorium
aureum. Ideo iubentur egredi filiæ Sion. Sed quomodo
dicat,ne longius abeatis. Egredimini,inquit,& uidete re Canti.3.
gem Salomonem in diademate quo coronauit eum ma-
ter ſua. Non uult eas à Chriſto diſcedere,ſiue mente exce-
dant,ſiue ſobriæ fiant. Bona ſobrietas ſimplicitas fidei,
quam intuentium poſsit aſpectus ferre,& qua poſsit foue
ri. Felix qui hoc gradu cùm deſcendit excipitur, & cùm
aſcendit incipit. Aſcendentibus enim hic ſpeculationis
locus primus occurrit. Bona enim ſpeculationis æmula
tio,ſed ſcientia neceſſaria eſt. Reclinatorium ad illud au-
reum ſuccederis & ſuccingeris,locum uerè ſpeculatoriũ.
Studium probo, ſed expecta ut componam tibi greſſum,
& gradum ponam. Specula eſt,& ſpecula uerè ſublimis,
ſpecula omnis terrenæ exaltationis ſupergreſſa nebulas.
Inaſſuetus quid illuc ſaltum paras? Manibus (ſicut ſcri pro.30.
ptum eſt) nitere,ut aſſueſcas morari in æde regis Salomo
nis. Interim repe:donec rapiaris. Non enim ſaltus, ſed
aſcenſiones (inquit pſalmiſta) diſpoſuit in corde ſuo. Erit Pſal.83.
autem quando aſcenſio in ſaltum,magis uerò ĩ aſſumptio
nem conuertetur. Quæ ſunt autem iſtæ aſcẽſiones, niſi
quædam mentis purgationes? Ideo in ualle lachrymarũ,
quoniam delicta quæ plorantur purgantur. Felix qui ſa
tis lauit lectulum cordis, qui ſufficienter plorauit, cuius
completa eſt triſtitia, cuius ad cor conſolationes inſpira-
tio loquitur diuina,& de conualle plorationis euocat,
cuius à furore iudicis non turbatur oculus ut uidere
ualeat regem Salomonem tranquillo aſpectu in die læ
titiæ cordis eius. Egredimini filiæ Sion, & uidete regem Canti.3.
Salomonem. Illi enim habentur digni hac læta uiſione,
qui ſe quadam pœnitentiæ lege concluſerint, & diſcipli-
næ coarctauerint cuſtodiã,quorum renuit anima conſola
ri. B Vis noſſe quàm bona ſit concluſio? Hortus con Cant.4.
cluſus,fons ſignat⁹. Surge propera amica mea & ueni. Vi Cant.2.
des iam quomodo illam inuitat,& amicam uocat,quæ ſe-
ipſam concludere nouit. Qđ ſi concluſæ eſtis,nolite egre
di donec Chriſt⁹ uos inuitet. Egreſſa eſt Dina,nõ educta: Gen.34.
& egreſſa eſt,nõ ut regem Salomonem,ſed ut mulieres ui
deret regiõis illius. Quid inuenerit,uos noſtis. Vos egre
di nolite,niſi quando uos aut ſponſus aut ſponſi inuitant
ſodales. Egreſſus eſt Lazarus cum illum domin⁹ euocaret Ioan.11.
ad uitam. Egreſſus eſt Noe de ea quæ ipſum inter huius Gene.7.
mundi fluctus illæſum arca concluſit: ſed ingreſſus eſt cũ
ei recluſit hoſtia dominus. Egreſſus eſt Abraham de terra Gen.12.
ſua,ut

ſua,ut repromiſſionis terram uideret,ſed uocatus egredi
tur. Et uos egredimini filiæ Sion, inuitatæ ad felicioris
gratiã uiſionis. Concluſus eſt & cõcluſus miſerè,qui bea
tam ad hãc uiſionem egredi nec nititur nec meretur. Sed
2.Cor.3. uilis cõcluſio,egreſſio libera. Deniq; cùm fueris, inquit,
conuerſus ad dñm,auferetur uelamen (uelamen ignoran
Ibidem. tiæ & ignobilitatis) dñs enim ſpiritus eſt. Vbi ſpirit⁹ do-
mini,ibi libertas. Vbi maior abũdantia ſpiritus, ubertas
uberior? Quod concluditur & inuoluitur,tenuem habet
reſpirãdi libertatẽ. Egredimini ergo filiæ Siõ,ut cũ Pau-
Ibidem. lo dicere poſsitis. Nos aũt reuelata facie gloriã dei ſpecu
lantes,in eandem imaginem transformamur. Viſio dei,
quodam eſt cum affectu ſemper accipienda. Et uerè effi-
cax eſt,& uiolenta uiſio tua bone Ieſu,quæ intuẽtium in
ſe rapit affectus. Nónne dulcẽ quãdã deſiderij ſui paſſus
eſt uiolẽtiã Moyſes,ut tranſiret & uideret uiſionem illã
Ioan.12. magnam? Vis accipere quàm ſit efficax? Cùm exaltatus
fuero à terra,oĩa traham ad meipſum. Quid uerò cùm hu
miliatus fueris ad terram,nónne omnium ad te trahis ani
mos? Ego bone Ieſu reſurrectionis tuæ non expecto glo
riam,nec admirationẽ meam aſcendentis in cælũ reſeruo
potentiæ,ſed ſtatim in initio annunciationis uel natiui-
tatis tuæ uoces angelicæ aures meas percellũt, & rumor
nou⁹ ſtupefacit me,& ad ſe rapit inſueta lux exorta in te-
nebris. Nuda uiſio,& quæ ſe in affectus condignos non
transfert,ignorantiæ & cæcitati non connumerať. Vul-
Eſai.41. tis uiſionem fructuoſam accipere? C Viderunt inſulæ
& timuerũt,& extrema terræ obſtupuerũt & acceſſerũt,
ait Eſaias. Videtis quos uirtutũ fructus dei uiſio pariat?
timorem,ſtuporem,amorem. Viderunt,inquit,& timue-
runt,obſtupuerunt & acceſſerunt. Viderunt te ad intelli
gentiam,timuerunt ad reuerentiam,obſtupuerũt ad no-
uitatem,acceſſerunt per conformitatem. Viſio cõprehen
dit,timor comprimit,ſuſpendit ſtupor,rapit & unit acceſ
ſio. Illi enim accedunt qui æmulatione accenduntur. Vi-
detis animum timor humiliat,ſtupor quaſi infatuat,
amor conglutinat. Caſſa uiſio eſt,nec cõtemplationis di-
gna uocabulo,quæ talibus non eſt ueſtita affectib⁹. An
illum uidere diffinies,qui de myſterij cognitione non ti-
met nec ſtupet nec ardet? Timore ſobrius fit animus, ſtu
pore abſorptus,acceſſu conſertus & cõſociatus. Huiuſ-
modi uirtutibus contemplationis gratia conſtat,ſed ſtu-
pore magis & amore. Nam ſtupore & admiratione mens
excedit,amore accedit. Nec æſtimãda eſt uirtus cõtẽpla-
tionis tam ex materia,quàm ex modo. Vtraq; attendẽda
ſunt & genera rerum contemplandarum,& gradus affe-
ctuum. Sed ſatius inferiori genere ampli⁹ affici, quàm in
Mat.11. ſuperiore minus. Viſio hæc abſcondita eſt à ſapientibus
& prudentibus,& reuelata eſt paruulis. Ideò dicit: extre-
ma terræ obſtupuerunt & acceſſerunt. Quòd humiles ca
pere ſufficiunt id magis ſolet afficere,& quandam ſui ad
Ioan.12. mirationẽ & amorem importare. Cùm exaltatus,inquit.
fuero à terra,omnia traham ad meipſum. Omnia quæ in-
deſunt bone Ieſu,quandam habent alliciẽdi efficaciam,
& cogitantes ſolicitant in affectum,ſed ad omnia nõ poſ-
ſumus omnes attingere. Sublimia ſolis ſublimibus ſunt,
humilia omnibus. Quæ maior humilitas quàm exaltari
in cruce? Etiam de hoc ait: Cùm exaltatus fuero à terra
omnia traham ad meipſum. Efficax ad trahendum humi-
litas iſta. Quid ni? Quis non ad ſimplicem cogitatum hu
ius rei ſtupore & extaſi repleatur? Cuius nõ affectũ fides
hæc exhauriat & infatuet,& reddat inſufficientem? Faci
lis ad contemplandum locus,ſed fœcundus ad gratiam.
Simplicitas fidei huius minus habet intelligentiæ, ſatis
magnum & admirationis & amoris incitamentũ habẽs.
Acceſsibilis loc⁹,ſed exceſſus dulciſsimos pariens. Noli
te hunc contemplationis locum dedignari. Non eſt diffi-
cilis ad recogitandum,& eſt diues ad gloriam. Mihi (in-
Gala.6. quit Paulus) abſit gloriari niſi in cruce domini noſtri Ie
ſu Chriſti. Et quid uultis audire? D Crux ipſa corona
eſt gloriæ,diadema regni. Deniq; in cruce triumphauit,
expolians principatus & poteſtates, & mũdi principem
eiecit foras. Glorioſa uiſio triumphi ipſius. Egredimini fi
liæ Sion,& uidete regem Salomonem in diademate quo Canti.3.
coronauit eum mater ſua. Videte carnem quam humano
ſumpſit ex genere triũphantẽ in ligno. Et felix caro quã
ſibi Chriſtus nõ quaſi carcerẽ,ſed quaſi coronam aſſum-
pſit:quæ fuit ornamento,nõ oneri. Nos oẽs in carne qua
ſi in domibus carcerum abſconditi ſumus,cõpediti & ſer
uientes legi peccati. Infelix ego homo quis me liberabit Rom.7.
de corpe mortis huius? Gratia,inquit,dei p Ieſum Chri-
ſtum. Deus em̃ mittẽs filiũ ſuũ in ſimilitudinẽ carnis pec Eiuſd.8.
cati,de peccato dãnauit peccatũ in carne. Veritas carnis
in Chriſto,pcti põdus nõ ſentiẽs,nobis oĩb⁹ de pctõ ui-
ctricẽ palmam aduexit. Bene quaſi diadema accipiť cor-
pus immaculatũ,corpus triumphi,corp⁹ honoris & glo-
riæ,corpus cuius cruore peccati deleť chirographũ,iuſti
tiæ & ſalutis ſignať cõſcriptio,nuptialia ſunt inſtrumẽta
confecta. Deniq; hic dies deſponſatiõis,qñ ueteres repu
dians ritus noua eccleſiæ ſacramẽta inſtituit,qñ in perpe
tui matrimonij ſignũ & copulæ nuptialis, de latere eius
ſanguinis & aquæ miſtura pfluxit. Hodie ſynagogæ de
dit libellum repudij,& à priore odioſa ad poſteriorẽ dile-
ctam tranſiuit. A ueteri tranſiuit ad nouam,quã ſibi ipſe Ephe.5.
exhibuit glorioſam non habentẽ maculã aut rugã,aut ali
quid hmõi. Nouitatis ſignum eſt ꝙ ruga caret. Explicuit
Xp̃s literæ rugas,& quod inerat nouitatis elicuit. Quid
uultis uos Sion & ſynagogæ filiæ rugas cõtrahere, quas
Xp̃s explicuit? Nouis ſuperuenientibus,qđ ueterib⁹ ad-
huc gloriamini? E Egredimini filiæ Sion de cauernis
literæ,de anguſta & ignobili intelligẽtia. Egredimini &
uidete regem Salomonem in diademate quo coronauit
eum mater ſua. Corona nobis eſt incarnatio,quã uos pu-
tatis contumeliam. Et uidete iam qũo benedixit coronæ Pſal.64.
anni benignitatis ſuæ,qũo campi eius repleti ſunt uber-
tate. Videte coronam,uidete & copiam. Coronam uicto-
riæ,uirtutum copiam. Vnde hoc niſi quia granũ frumẽti
cadens in terram mortuum fuit? Deniq; hæc eſt uictoria 1.Ioã.5.
quæ uincit mundum,fides noſtra. Et ipſa credẽtium mul-
titudo corona eſt & ornamẽtum Xp̃o. Eris,inquit,coro-
na gloriæ in manu domini,& diadema regni in manu dei
tui. Nunquid hoc dictum uobis uſurpatis,an nõ per uos
nomẽ dei blaſphematur? Egredimini filiæ Siõ, & uidete
quàm glorioſus ſit de⁹ ĩ ſanctis ſuis,ſi fortè uiſio hæc ad
æmulationẽ uos deducat,& de ſolitudine ueſtra ad eccle
ſiæ frequẽtiam trãſire faciat. Et ſi deſerta fuiſti,ſed nõ uo
caberis,inquit,ultrà derelicta:& terra tua nõ uocabiť am Ibidem.
plius deſolata. Sed iam deſiſtamus ad eos q foris ſunt ſer
monem proferre. Ipſi potius uidere delectemur qũo iam
pingueſcunt ſpecioſa deſerti,quomodo credẽtium coro-
na Chriſtus in eccleſia cingiť. Quæ eſt ſpes noſtra, & co-
rona gloriæ:nónne uos ante deum? Si Paulus hoc dicit, 1.The.2.
quomodo nõ magis Chriſtus? Viuo ego dicit dñs, quia Ezec.33.
his oĩbus uelut ornamẽto ueſtieris. F Aduertiſti quo-
modo credẽtium agmina ornamẽtũ eſſe Chriſti in eccle-
ſia diffiniat. Quare nõ & corona ſunt? Sed corona habet
quãdam inſignem & illuſtrem præ cæteris ornamẽtis di-
gnitatem,quia cætera cùm ſint corporis, iſta eſt capitis.
Et temporis ratio ad eius aliquid cõmendationem affert.
Solẽnibus tantum uſus eius eſt accõmodatus ferijs. Iam
erectam uideo alacritatem ueſtram,iam ad uos huius uer
bi interpretationẽ deflectitis. Iam ueſtrũ in coronæ præ-
rogatiua ĩtelligitis priuilegiũ,qui purioris eſtis uitæ &
profeſſiõe aſtricti,& exercitio inſtructi,& indefeſſi ſtudio
& ocio feſtiui. Iure diadematis cenſentur nomine, quos
iam nõ tam pugna ſolicitat,quàm triũphus lætificat,qui-
bus non eſt colluctatio aduerſus carnem & ſanguinẽ,qui
ſerpẽtis iam caput nõ obſeruant,ſed Xp̃i exornant. Vos
eſtis corona Xp̃i & gaudiũ,& ideo ſicut cœpiſtis,ſic ſta-
te chariſſimi,ſic ſtate in domino:imo ſic capite dominũ.
Sublimis loc⁹ eſt,nihil illuc uilioris afferte materiæ. Vide 1.Cor.1.
te uocationẽ ueſtrã,uidete quem eſtis in uſum aſſumpti.

Nihil fœni,nihil ligni,nihil ſtipularũ in dñi ueſtis diade
mate texere.Nihil deniq; quod ignẽ mereatur uel uerea
tur.Spinæ cõplexæ igne comburent.Noli æmulari i ma-
Pſal.36. lignãtibus,neq; zelaueris eos qui ſpineã capiti regis no
ſtri impoſuere coronã.Tale diadema nõ honorẽ ſed hor
rorẽ adducit.Horret Xp̃s magis aſperitatẽ morũ,linguæ
ſtimulos,quã aculeos ſpinarũ,in his præſertim q in ſilen-
tij uocati ſunt ſimplicitatẽ,in charitatis negociũ,& ocij
quietẽ,in humilitatis ſcholã,in ſubiectionis uotũ,& uin
culum unitatis.Sed nõ eſt bonũ uinculũ qñ ſibi mutuo
confœderant,& i aliorũ obtrectationẽ dexteras cõſerũt,
Sapiẽ.2. Iudæorum more dicẽtes:Tollamus iuſtũ,quia inutilis eſt
nobis,& cõtrarius operibꝰ noſtris.Vos autẽ æmulamini
pacis bonũ in bono ſemp.Deniq; ſpecies coronæ quod-
dam unitatis præfert indicium.Non ſola coronæ eſt æſti-
manda materies.ſed & forma pulchræ intelligẽtiæ rõnes
eius adminiſtrat.Ea enim eſt coronæ ſpecies,ꝙ & in orbẽ
cohæret,& in altum ſe erigit.Vis habere cohærẽtiã quã
Actu.4. dam cõem & idipſum?Credentium,inquit,erat cor unũ,
& aĩa una.Quis huius unitatis finis?Propter ſpem utiq;
quæ propoſita eſt in cæleſtibꝰ.Iã ergo habes cohærẽtiã
Ephe.6. in unitate.erectionẽ in ſpe.Et apl's. Galeã,inquit,ſalutis
aſſumite.Et bene de galea introducta eſt mentio,eõ ꝙ ha
beat quandã cum corona uiciniã.Nam utraq; capitis eſt,
ſed altera munimẽtũ,altera ornamentũ.Ideo nihil impe-
Rom.8. dit ſpem ad utranque referri,ſpe enim ſalui facti ſumus.
G ¶ Iſta nũc de forma pſtricta ſufficiãt.De materia qd q̃-
ritis?Ipſi enim ſcitis ꝙ fragilẽ & obſcuram materiam de-
dignatur locus ſublimis.Aurũ uult & lapides precioſos.
Pſal.20. Poſuiſti enim in capite eius coronam de lapide precioſo.
Apoc.4. Aureas in apocalypſi coronas legis.Precioſa materies,ſi
ue ſolum ſit aurum,ſiue quædã auri gemmarumq; miſtu-
ra.Sed neſcio quid maioris gratiæ ſignificare uidetur ꝙ
Pſal.20. auri mentione ſublata de lapide,inquit,precioſo poſuiſti
in capite eius coronam.Et adhuc excellentiorẽ uobis de
Apo.12. monſtro materiam. Apparuit ſignum magnũ in cælo,mu
lier amicta ſole,& in capite eius corona ſtellarum duode
cim.Apoſtolorum tibi & numero & ſpecie chorus mon-
Dani.2. ſtratur.Qui enim ad ſapientiã erudiunt multos,quaſi ſtel
læ ſplẽdent ad perpetuas æternitates.Hæc corona fratrũ
Apo.16. ſtetit in circuitu Ieſu,ſicut ſcriptum eſt.Et in apocalypſi,
diademata multa in capite ſponſi ſm̃ diuerſitatem gratia-
rum & graduũ:ſed illud præcipuũ quo coronatus eſt in
die deſpõſationis ſuæ,in die quo ſibi in diſcipulis deſpõ
ſauit eccleſiam.Deſponſauit eam in fide:deſpõſauit eam
dando in cordibꝰ eorũ arrã & pignus & primitias ſpũs.
1.Cor.6. Et deſpõſatio dicit̃ participatio ſpũs,qñ adhærẽs deo iã
Ephe.5. nõ duo,ſed unꝰ ſpũs eſt.Deniq; & ipſe eſt hõ q reliqt pa-
trẽ & matrẽ,& adæſit uxori ſuæ,& facti ſunt duo i carne
una.O beatũ cõmerciũ facta eſt cum ſpõſo in carne una,
& ipſa cum ſponſo in uno ſpũ.Qũo oportuerat de tali te
gaudere cõiugio fidelis aĩa?qũo lætari & diem feſtũ age-
Eſai.52. re?Induere iduere ueſtimẽtis gl'iæ tuæ ciuitas ſctã, ſpõſa
agni,gaude & lætare Sion adiucta Xp̃o.Qũo tu nõ gau
Eiuſ.62. debis,cum gaudeat ipſe?Gaudebit ſponſus,inquit,ſup
ſponſam,& gaudebit ſuper te deus tuus,ſed quanto gau
Canti.3. dio?In die,inquit,deſpõſatiõis eius,& in die lætitiæ cor
dis eius.Non leuẽ dedit intelligi lætitiæ motũ,quẽ eſſe
Prou.8. cordis expreſſit.lætitiã dico,deliciæ ſunt.Deliciæ, iquit.
meæ eſſe cũ filijs hoim.Quàm caræ tibi Ieſu bone cõſtãt
illæ lætitiæ.Non gratis eas poſſides,quas carnis paſſiõe
cõparaſti.Ideo cordis tantũ hanc dicit lætitiã.Iniuria eſt
ſponſi ſi ipſe lætatur,& tu nõ ex corde applaudis,nõ gra
tularis,non gaudes.Vel faſtidij uel deſpectionis inſtar eſt
cum gaudente non gaudere,& hoc in deſponſatiõis die.
Affectum tuum cuius aliciat ſpecies,ſi non eius qui ſpe-
cioſus eſt forma præ filijs hoim?Gaudens gaude in domi
no,& exultet anima tua i ſpõſo tuo,in deo tuo,qui ſi deꝰ
non eſſet,& homo purus eſſet,quãtas tamẽ haberet in ſe
amoris illecebras homo talis,tot gratiarum abũdans mu
neribus?Nam ſi à radice cõceptionis eius recẽſere cœpe
ris,totꝰ tibi ſtellatꝰ uidebit̃ iuxta cõditionẽ humanã tam
ſingularitate quàm excellẽtia uirtutũ,hõ innocẽs,impol
lutus,ſegregatus à peccatoribꝰ,ut interim ſileã ꝙ excellẽ
tior cælis factus eſt,infirmitatibus nr̃is potẽs cõpati,ten- Hebr.7.
tatꝰ p oĩa pro ſimilitudine abſq; pctõ. Diffuſa eſt gratia
in labijs eius,mĩa in uiſceribus,uirtus in manibꝰ,cõuer-
ſatiõe ſingularis,ſermone cõis,prudentia in rñſis,uita in
uerbis.Quid ergo ꝙ cõceptꝰ eſt ex fide,natꝰ ex uirgine,
nõ cõſumptus eſt in morte,& aſſumptꝰ in gl'ia? H Reti
ceo nũc credentiũ numerũ,& merita ppl'orũ quos miſſo
ſpũ ſibi in fide & charitate ſociauit.O uerè magnũ pieta-
tis ſacramẽtũ Xp̃s,incitamẽtũ amoris,q manifeſtatus & 1.Tim.3.
infeſtatus eſt in carne,iuſtificatꝰ eſt in ſpũ,apparuit ange
lis,prædicatus eſt gẽtibus,creditꝰ eſt mũdo,aſſumptꝰ eſt
in gl'ia.Quis det mihi iſtas diſcurrere & recurrere frequẽ
ter p lineas & p ſingulos uirtutũ & operũ gradꝰ dicere, Pſal.34.
dñe quis ſimilis tui?Quis mihi det ut ſcribãtur ſermões
iſti in corde meo,ut exarent̃ ſtylo,& quaſi in ſilice ſcribã
tur,ut nõ deleãtur?Bonus ſtylꝰ digitus tuus dñe,digitꝰ
quo ſcribebas in terra arcana uerba,quorũ uirtutẽ calũ-
niãtes ferre non poterãt.Inclina teipm deꝰ meus,& inci-
de i corde meo legis tuæ tabulas.Lapideũ eſt cor meum,
ſed durũ lapidis naturæ obliuiſcitur,ad digiti tui impreſ
ſionẽ facile cedens,ubi tu incidis.Sed iam multa diximꝰ
pro eo quòd oportebat ſpõſam lætari & gaudere i die de
ſpõſatiõis ſuæ,& in die lætitiæ cordis ſui dilecti. Magna
in hac die lætitiæ rõ,& q̃ cordis & affectus hũani fines ex
cedat.Nec eſt huc peregrina inducẽda lætitia,ſed diei iſti
ſufficit lætitia ſua.Dulcis es dñe,& directꝰ ẽ ad nos ſpũs
tuus,ſpũs ſuauis.Humanas tibi aĩas per fidem & amorẽ
quodam ſponſi aſſocias affectu,& de cõuerſione lætaris.
Durum cor quod ſibi lætitiæ huius materiam ſubducit,
occaſionẽ attenuat,imminuit rõnes.O me impudentẽ &
ingratũ ſi non ego talẽ diligã,tam abſolutũ à corruptio-
ne,& tanta circa me aſtrictum cõpaſſione,neceſſitate non
obnoxiũ,& pietate obnixũ.Diligã te dulcis dñe,& ſi nõ
pro me,pro te tñ,ut tuo ſatiſfaciã deſiderio,deliciarum ti
bi cauſas ſubminiſtrem,argumẽta lætitiæ,in die deſpon-
ſationis,& in die lætitiæ cordis tui.

Sermo. XXI. A

ETuos audeo cõſidẽter ad uiſionis huiꝰ inuita-
re lætitiam,filiæ cæleſtis Sion,Ieruſalem q̃ in
cælis eſt.Vos uerè & plenè filiæ Siõ,q ſemper
intuemini faciem patris. Vos inquã multorũ
millium angelorum frequentia,uos inuito & uoco.Egre-
dimini & uidete,egredimini de recõdito illo ſinu intimæ
uiſionis,de ſecreto lucis inacceſſibilis.Nouum uobis ter Hier.31.
ra noſtra præſtat ſpectaculũ.Nouũ eñi facit dñs ſuper ter
ram.Ab æternis ad terrena uos prouoco.Mira hæc inui-
tatio,ſed neſcio quo pacto æterna illa quæ in ſeipſis ſem-
per & noua & miranda ſunt,in eo quòd factum eſt in ter
ra nouũ,noua magis & mirabiliora refulgent.O btã hæc
in terris nouitas tpalis,quæ antiquã illã & æternã nouita
tẽ angelicis in aſpectibꝰ amplius innouauit.Nouũ faciet
dñs ſuper terrã,fœmina circũdabit uirũ.Quẽ uirũ?Ecce, Zach.6.
inquit,uir,oriens nomẽ illi.Oriens ſplẽdor lucis æternæ,
fœmineo,ſed uirgineo circũdat̃ utero,& carne ueſtitur.
Hoc eſt illud nouũ quod ipſa ſui nouitate nimia creduli-
tatem obſtrueret,ſi nõ eſſet in auditis priꝰ ſignis fides eli
cita.Deniq; inter tot & prophetarũ & prodigiorũ mani
feſta teſtimonia,ad nouitatẽ iſtam adeò quorundam ſen-
ſus obſtupuit,ut dum nouitati fidẽ abrogant,ſignis eui-
dentiſsimis non accõmodent credulitatem.Sed quid uos
ad egrediendum inuito:qui ipſos etiam ubique præueni
tis & inſtruitis apoſtolos?Vbiq; ſeduli eſtis & admirato Lucæ.1.
res & annũciatores nouitatis iſtius.Angelus concipien- Eiuſd.2.
dũ nunciat Mariæ,natũ paſtoribꝰ angelus nunciat,imo
& ipſis angelis,non tantum paſtoribus angelus nũciaſſe Ibidem,
uidetur.Vnus prædicat,alij applaudunt. Facta eſt enim,
inqt,cũ angelo multitudo cæleſtis exercitꝰ laudãtiũ & di
centiũ gloria in altiſſimis deo.Vnus annunciat quod alij
æquè

æquè nouerãt,& tñ quaſi nouũ & recẽs audiũt,quod illis
ignotũ eſſe nõ poterat.O beata hæc nouitas,quæ angeli
co gaudiũ præſtat auditui,&(ut ſic dicã)delectat illos ab
alio audire,& quaſi diſcere,quod eos ab initio ipſa ueri-
tas edocuit. O humilis & indefeſſa deuotio,& ad deum,
& ad inuicem. B Eſt hic aliqd quod uos utinã obſerue-
mus,imo & ſeruemus.Quid illud? Vt angelico exemplo
humilem & attentũ præbeamus auditum alieno ſermoni,
etiam in illis quæ non ignoramus.Non tñ alienus eſt qui
de cælo eſt,niſi nos à deo alienos reputauerimꝰ.Etſi alie-
nus eſt,autoritatẽ illi tribuit diuina materia. Nota faſti-
dire,aut curioſitatis eſt,aut cõtumaciæ ſignum. Angelici
ſpũs quibꝰ à principio innotuit ſacramentum incarnatio
nis,non abſtinent ab admiratione,nouitatis huius exhi-
bitione:& antiqua cognitio non modo uiſione noua,ſed
nouo gaudet & lætatur auditu.In temporũ fine egreſſus
Mich.5. eſt Chriſtꝰ,ideo egrediũtur & ipſi.Et egreſſus eius à die-
bus æternitatis.Sed in temporũ fine de utero eius egreſ-
ſus eſt q̃ circundedit eum fœminæ. Ideo egrediunt̃ cæle
ſtis filiæ Sion admiraturæ in cõpletione quod ſemper ad
Lucæ.1. miratæ ſunt in expectatione. Angelus in annunciatione
Eiuſd.2. angelus in natiuitate,angelus in baptiſmate,angelus ap-
Eiuſd.3. paruit orãti,teſtis eſt reſurgenti,aſtat aſcendẽti quàm ue-
Eiuſ.22. hemẽtes putas amatores ſunt,tã ſeduli annunciatores,&
Eiuſ.23. indefeſsi admiratores?Per oẽs huiꝰ ſacramẽti gradus cir-
Actu.1. cumeunt & immolant hoſtiã admirationis:hoſtiã uocife-
rationis cantant,& pſalmũ dicunt dño.Et oĩs hæc uenera
tio extrinſecus exhibita eſt,abſq; ea quæ intrinſecꝰ latet.
Etſi nouũ fecit dñs ſuper terram,cælos tñ nouitatis huiꝰ
Ephe.5. odore repleuit. Fœmina circũdabit uirũ,qũo circundat
corona caput.Caput enim eccleſiæ Chriſtꝰ.Glorioſꝰ pla
nè in illo ſplẽdore gloriæ,& paternæ figura ſubſtãtiæ,ſed
ſuperaddito noſtræ quodã uelut fuco naturæ,& colore
inducto dum ſublucet,plus placet.Nec illis tñ q ſecus fer
re nõ poterãt,ſed in his etiã quibus purè ſe ſplendor ille
refundit. Hæc autẽ dico ꝙ dignatio hæc ipſa qua uoluit
incarnari,quendã uidetur attuliſſe decorẽ dignitati maie
ſtatis. C Quomodo enim nõ plꝰ placebit humiliata ſub-
limitas,exinanita immenſitas,& diuinitas incarnata?Iſta
uarietate quid pulchrius?Varietatem dico,contrarietas
uidetur,eo ꝙ ad contemplandũ pulchrior,quòd hæc ſeſe
cõtraria non impugnant,ſed congruũt ſibi. Mirabilis in
ſe diuina ſimplicitas,ſed(ut ſic dicã) multo hæc compoſi
tio mirabilior,quia nouior.Nõ poſſum miſturæ huiꝰ artẽ
ſatis mirari,& puto nec angeli. Et quidẽ illis mirandi ra-
tio maior,quibus diuinæ naturæ mera ſimplicitas ſynce-
rius innoteſcit.Illa incomparabiliter mera eſt,& ideo mi-
ſturam hanc mirabiliorem reddit.Quænam hæc miſtura,
cũ ſua cuiq; naturæ cõſtet integritas?Nam nec alterutra
in alteram tranſit,nec ex utriſq; quaſi tertia & noua quæ-
dam cõſiſtit.Nouum tñ eſt ꝙ in una perſona conueniunt.
Contẽplatio utraq; quædã uelut cella uinaria. In illã in-
troducti ſunt angelici ſpiritus cellam nectareã maieſtatis
æternæ,imo à conditionis ſuæ initio poſiti. Iam nunc in
temporũ fine hæc noſtra in terris cella muſtũ nouum eru
Pſal.143. ctat.O promptuaria plena,prõptuaria exundãtia & eru-
ctantia ex hoc in illud.Egredimini filiæ de cella uini meri,
Pſal.22. ad hoc muſtũ quod miſcuit ſapiẽtia in cratere nouo.O ca-
lix inebriãs quàm p̃clarus es & ideo claritate inebriãs.Li-
quor æternus nouo huic infuſus calici,maiore cũ charita
te hauritur,quãuis cũ claritate tẽperata:idcirco & amor
eſſe debet intẽperatꝰ.Quis eñi ſe ab amãdo temperet,qñ
noſtræ ſe capacitati contẽperauit immẽſa maieſtas? ô ca-
lix non hoim tñ,ſed & angelorũ mẽtes inebrians,& in ſe
à contẽplatione meræ diuinitatis miſtura hac noua con-
uertens.Egredimini filiæ Sion de copia illa uini meri ad
hunc calicẽ tẽperatũ.Egrædimini & guſtate quàm ſuauis
eſt dñs.Ibi ſuauitatis diuinæ ſimplex natura proſpicitur,
hic ſuauitatis eius uſus & indicia proponunt̃.Ibi in ſe ui
detur,hic in effectu ſuo,hoc ultimo in genere,utrunq; mi-
rabile eſt,& neſcio quid magis mirer,in perſona naturarũ
cõpoſitionẽ an cõpoſitiõis cãm. Quid iam in unitate di-
uinæ eſſentiæ tres eſſe miramur perſonas?Plures iã ex in-
tegro in una pſona naturas mirare.Quid nõ hic ad contẽ
plãdum ſuaue? quod quem non afficiat? D Deniq; ad
admirationis cumulũ cauſa accedit.Cauſa,nec cõſequen-
tia rõnis,nec ſaluationis efficacia caret:nec gr̃a cõpaſsio-
nis.Vis audire conſequẽtiã?Sicut in Adã oẽs moriũtur. 1.Cor.15.
ita & in Chriſto oẽs uiuificabũtur.Et idẽ Sicut per unius Rom.5.
inobediẽtiã pctõres conſtituti ſunt multi,ita & per unius
obedientiã iuſti cõſtituũtur multi. Quid cõſequentius?
Magna cõſequentia,ſed ex parte iuſtitiæ efficacia maior.
Deniq; etſi abundauit delictũ,ſuperabũdauit & gr̃a.Vbi
delictũ,ibi ſeductio & fallacia interceſsit,& ideo nõ omni
ex parte uoluntariũ uidetur.In gratia uerò nihil non ex
propoſito,nihil non ad libitũ.Qũo ergo non efficaciora
ſunt uoluntaria bona quàm uelut aliqua ex parte coacta
mala?Et uerè efficax gratia & artificioſa. Neſcio quid ma
gis mirer,artificium coactionis,an efficaciam ſaluationis.
Vtrũq; in beneficio gratũ eſt,& uolũtas & euẽtus. Adde
& tertiũ,modũ ipſum & rõnem.Nihil uoluntate hac affe-
ctuoſius.Quæ dilectio maior quàm ut ponat quis animã
ſuam pro amicis ſuis?At hoc fecit pro inimicis,& inimi-
ci erãt in ſeipſis & amici:qa ante mũdi conſtitutionẽ dile
cti.Quid opis huiꝰ euẽtu uberiꝰ?Larga effuſio ſpũs ſup
oẽm carnẽ,ſatis manifeſtet.Effuſio ſanguinis Xp̃i,ſpũalẽ
nobis effuſionẽ ĩpetrauit. Quos lauit ſanguine ſuo,qũo
nõ pfunderet ſpũſctõ ſuo?Ideo priꝰ mũdauit,ut eſſent ſu
per quos altiꝰ poſtea ſpũs inundaret.Ad ordinẽ qd cõſe-
quẽtiꝰ? Coarctor i huiꝰ materiæ cõſideratiõe,& qd potiſ
ſimũ ad cõtẽplandũ ẽ tribꝰ eligã ignoro.pietatẽ, an pru-
dentiã,an puentũ.Certãt hæc inter ſe in cõtẽplatione no
ſtra,& cũ in alterã partẽ intẽditur,& in alterã trahit̃.Blan
diunt̃ hæc mihi,& affectione diuerſa pmulcẽt. Inardeſco,
ſtupeo,gaudeo.Gaudeo pro utilitate,ad prudentiam ſtu-
peo,inardeſco ppter impenſum mihi pietatis amorẽ. E
Quid iſta diſpertior? Confundunt̃ hæc inter ſe,& in uno
quoq; genere pmiſcentur frequẽter.Nã & modꝰ & cõmo
ditas & affectio,ſiue malis ſic dicere,prudẽtiã,puentus &
pietas,hæc,inquã,tria ſiue ſimul,ſiue ſigillatim cõſidera-
ta,animũ ad ſe meũ & trahũt citiꝰ,& tenẽt diutiꝰ,& quan
dam in admirationẽ & exultationẽ cõuertunt.Matris ec-
cleſiæ fides taliũ uarietate uirtutũ eius diadema cõtexuit.
Hunc ibi numerũ,hoc põdus,hãc mẽſurã aſsignãt.In or-
dinis rõne & cõſequẽtia numerus deprehendit̃,& cõcor-
diæ modus. In põdere pietatis affectus uehemẽtior.Et ue
rè uehemẽs põdus gr̃æ,de cælis ad terrã maieſtatẽ immen
ſam deducẽs.Immenſitas hæc oẽm incõparabiliter exce-
dens creaturã:ad menſurã ſe cõtraxit,menſurã pertingen
di uſq; ad nos.Non eñi quaſi non cõdeſcẽdẽs ad nos ſup-
extẽdit ſeipſam:ſed in menſura nobis diſtillat dona ſpũs.
Menſurã interpretor in effectu uirtutũ munera.Ad men-
ſuram enim dat nobis deus ſpm̃.In menſura cõtra menſu-
ram.In mẽſura gratiæ cõtra menſurã iniuſtitiæ. Nam ſi-
cut abundauit delictum,abundauit & gratia. An nõ hæc
menſura cõtra menſurã?Certè & ſupra. Superabundauit
enim & gr̃a.Nũquid tñ ſup menſurã delicti?Nõ utiq; tã-
tum ſup menſurã delicti,ſed etiam ſup mẽſuram gratiæ.Et
ecõtrario & ſupra mẽſurã iniuſtitiæ abũdat gr̃a, & ſupra
menſuram gratiæ,ſed non cõtra abũdat gr̃a.Vbi eñi una
abũdat,neceſſe eſt & altera ſuperabũdet,& detur abũdan
tius abundanter habenti. Mẽſura hæc mẽſura bona & cõ
ferta & coagitata & ſupfluens. Superfluitas uidet̃,quan
do non tñ neceſſaria ſuppetũt,ſed & exuberãt uoluptuo
ſa.In donis ſpũs quædã expediũt,quædã decẽt,q̃dã dele
ctãt,ſanãt,exornãt,exhilarãt.Qũo nõ ſupeffluunt quæ ſic
excreſcũt?Sed hæc ſufficiũt de nũero & mẽſura & de põ-
dere diadematis quod Salomoni regi mater eiꝰ cõpoſuit.
Quoddã enim quaſi ſertũ gloriæ cõfert,dũ coaptat quod
à nobis aſſumpſit,& quod nobis exhibuit.Videtis qbus
hoc diadema dotibus gr̃arũ conſtet,ſed qd de gratijs ad
diadema?Dabit(inqt in prouerbijs) capiti tuo augmẽ ta Prou.4.

gratiarū. Pater dat,& mater coronat.Ipſa coronat, quia credit,qa ipſa circūdat,ipſa coronat. Mater eccleſia ſeipſa te Ieſu bone exornat,ſe ipſa te ueſtit,ſeipſa te calceat & co ronat. In perfectione calceamētum eſt,in perfectione corona. Mira mutatio,ubi excuſſo puluere ſi quis adhæſe
Canti.3. rat,de calceamento corona efficitur. E In die deſponſationis & lætitiæ. Vide ordinem. Vnus dicitur deſpon ſationis & coronationis dies.Si iſtud ſcis,beatus es ſi ſequaris.Conuertis ordinem ſi uis prius deſponſari quàm coronari,ſi prius uis ad iucunditatem & quietem deuinciri Chriſto quàm cum Chriſto uincere.Anticipatio quidem beata,ſed non ordinata,ſi ante triumphum thalamū tibi optas collocari,ſi ante laborem præſumis lætitiam, Vnus ex his tribus conſtituitur dies,diademati, deſponſationi,& lætitiæ cordis. Et quid eſt cor Salomonis no
1.Co.12. ſtri? Vos,inquit,eſtis corpus Chriſti,& membra de mem bro.Felix planè quodcunq; membrum capitis huius: ſed qui cor eſt eius, de præcipuis eſt. Et uide ſi non cor eius qui quodam in uentre ſecretorum dei foueatur, in uitali
Mat.15 affectionum calore,in medio meditationū. De corde eñ cogitationes,non operationes exeunt. Iure ergo cor eſt, qui in medio ſpiritualium locatus eſt cogitationū:in pinguedine gratiarum,in quodam uentre ueritatis, in utero ſapiētiæ,cuius in typo Salomon ponitur.Et quidem una eademq; uel eccleſia uel anima,& corona eſt & cor,& ſpō ſa.Corona in capite,ſponſa de latere,cor in uentre.Coro na in ſummo,ſponſa in proximo ,cor in intimo. Quid hic non optimè collocatur? Quid non feſtiue? Egredimini hinc noſtræ filiæ Sion & uidete,ut & uos tranſeatis in affectum cordis huius,ī ſponſæ gratiam, in diadematis ſpeciem. Nolite nomine caſſo gloriari.Eſtote quod eſſe dicimini ſpeculationis filiæ. Vſus ipſe atteſtetur nomini. Fe ſtus enim eſt deſponſationis iſte dies,& dei ſuſceptione di gnus,& ab hoc ad feſtiuiorem qui nuptiarū eſt dies pertingitur:in quo non datur libellus repudij,nō intercedit diuortium:non abit uir uia longiſsima,ne breuiſsima qui dem,ſed eſt ſemper in domo ſua ſponſus Chriſtus Ieſus: qui uiuit & regnat cū deo patre & ſpiritu ſancto ꝑ omnia ſecula ſeculorum, Amen.

Sermo XXII. A

NOon ueretur ne ſuis intumeſcat laudibꝰ,& hu miliatatis iacturam faciat,cuiꝰ ipſe ſibi pulchri tudinem cum expreſsione tanta ſponſus commendat.Frequenter ex multò placendi deſiderio ſubeit metus diſplicendi, & propenſior deuotio conſcientiæ ſecuritatem imminuit & furatur. Quid ergo mirum ſi ſponſus applaudit illi de pulchritudine,affectumq; blanda allocutioni demulcet quē metus inuexerat? Quanam enim ratione deformitatem nō uereatur ſuam homi nis anima quælibet quæ noſtri Salomonis in matrimonium aſciſcitur? Adiuit illum in diademate ſuo,in die deſponſationis & lætitiæ cordis,in illa abyſſo gloriæ ſolito feſtiuiorem,poteratq; iure uereri repulſam ſi deformitatis & abiectionis ſuæ reſpectaret ad cauſam. Oportuit itaq; ut ſecurior reddita reſumeret animum,& infuſa alacritas mentis faciem uiuido quodam colore perfunderet. Nam totius uitæ & operum pulchro uultui plurimum adijcit mentis hilaritas:propterea in hunc modum amicam ſpon
Cant.4. ſus alloquitur.Quàm pulchra es amica mea. Similia ferè dicta ſunt ſupra in præcedentibus,ubi ſic legitur:Ecce tu
Eiuſ.1. pulchra es amica mea,ecce tu pulchra. Idē penè uidetur, ecce tu pulchra es,& quàm pulchra es.Vtrobiq; pulchritudo prædicatur ipſius,& iterata commendatio confirma tionem declara.Sed quantum ipſe aduertere poſſum, aliquāta hic innuitur diſtinctio. Nam ubi dicit:Ecce tu pulchra,agit tm̄ de pulchritudine,hic uerò de nimietate pul chritudinis. Quàm pulchra es amica mea,quàm pulchra. Ibi ſimplex atteſtatio quaſi ſubitò deprehenſæ pulchritu dinis,hic autē admiratio nimietatis. Ibi atteſtatur quàm pulchra,hic oblectaŕ ꝙ tam pulchra.Hic eñ maiore pronunciatur cum pondere affectuq; mirantis,& prolationis modus motum oblectatæ mentis declarat, quàm pulchra es amica mea,quàm pulchra.Et quidem in proceſſu cantici profectiora ad ſponſam dici oportuit. B Hæc à nobis de ſimilium diſtinctione uerborum. Nam quæ ſuper pul chritudine ſponſæ interpretanda fuerant,copioſè & accu rate ſuis explicata ſunt locis.Et quæ uir utrum eruditior an eloquentior neſcio ſuis diſputauit in homilijs, nec minimo(ut ſic dicam)digito decuit à nobis ad diſcutiendū attingi.Hoc uerò non negligenter attendendum ꝙ poſt generalem commendationem pulchritudinis particulatim amicam depicturus,loco primo ab oculis ordiŕ,ꝓdē
Mat.6. ter quidem,quoniā ſi ſimplex oculus fuerit, totum corpꝰ lucidū erit. Et ideo columbarū comparat oculis,ut iuxta euangelij doctrinam ſuam amicam ſimplicem doceat ſicut columbā.Deniq; uniuerſum corpus operationis,ſimplex illuſtrat oculus intētionis, & facit ut coram deo luceant opera,quæ per ſe coram hominibus poterāt lucere. Nam qñ foris bonū lucet opus,ſed operis bonitatem nō inten dit animus,quaſi corpe claro oculus cæcatur.Opera quidem ipſa aliquoties in genere ſuo bona ſunt & alijs cōmo da,ſed operū bonitas in actore non refunditur,qui ſimpli cem oculū in ipſis nō habet.Ideo tenebroſa ſunt,ꝙ inten tionis ſynceræ lumine carēt.Bonus itaq; ſimplex oculus nō habens ullam partē tenebrarū,conuerſationis corpus totū ſerenans.Aut totus eñ tenebroſus eſt oculus,aut to tus lucidus, aut habens aliquam partem tenebrarum admiſtam. Totus tenebroſus eſt,cū operi malo propter malum intēdit.Totus lucidus,cùm operi bono non niſi propter bonū intendit.Cùm uerò in opere bono nō tantum in ipſum bonū,ſed etiam in alium aliquem finem intentio dirigitur,uel enim in opere non bono,quod ineſſe credebatur bonū,errando dirigitur:aliqua ex parte oculus caligat,& nō eſt mera ſimplicitate purus.Quid cū opus bonum prætenditur & non ipſum bonum,ſed aliud totū intenditur? Oculúſne iſte tenebroſus dicetur ex toto,an ex parte caligans? Mihi quidē magis tenebroſus ex toto uidetur.Nam etſi lux deputetur in opere,nulla tm̄ agnoſciŕ in intētione.Quomodo autē intētio bona,quæ bonū nō optat,aut qūo ſimplex quæ ſub boni uelamine ſeipſam oc cultat? In oculis uerò ſponſæ utraq; cōmendantur:& ſim plicitas,& ſpūalitas:ideo columbarum dicuntur.Et bene in amica ſua primo lucem commendat,ut ſibi demonſtret ſimilē,qui & ipſe dicitur lux mūdi,& in quo tenebræ non
Ioan.1. ſunt ullæ. In ſex dierū conditione lux omniū prima creata dicitur,& in deſcribenda pulchritudine ſpōſæ lucis in primis inducta decenter eſt mentio. C Oculi tui columbarum.Quid te amicam eſſe præſumis,quæ neſcis oculos habere columbæ? Opera quantumcunq; fuerint bona ſi impurus eſt animus,de pulchritudine fruſtra tibi applaudis.Quomodo amica es,quæ pulchra nō es? Sed qūo nō es inimica,quæ malignatis in ſancto? Malignatur in ſan cto:qui malignatur in bono,ſiue in ſuo,ſiue in alieno. In tuo malignaris bono,cum bonum ipſum non cōſpicaris. In alieno,cum de bono malè ſuſpicaris. Et praua intētio, & peruerſa interpretatio,utraq; malignatio eſt, utraq; fel lea,utraq; falſa,nihil habēs cum columbarū natura cōmu ne.Oculi columbarū ſunt qui nec falli uolunt, nec fallere norūt.Neſcis ꝙ ſpōſus tuus ueritas eſt? Quomodo decet tibi,colūba mea,amica mea,quæ ſimplicitate nō gaudes? Amica eſt ueritati ſimplicitas,ideò cum ſimplicibꝰ ſermocinatio eius.Deniq; ſimplicitati amicæ applaudit dicens: Oculi tui columbarū. Bona eñ eſt oculata ſimplicitas ita ſimulationē excludēs,ut nō caliget in ueritate. Rara hæc hodie in terris auis,& ſi qua eſt eius uſquam frequētia,occulta ſatis & latēs in foraminibus petræ,in cauerna maceriæ,& deſuper riuos aquarum. Qūo autē obſcuratus eſt, aut occultatus eſt oculus colūbinus? Quis eſt qui ſeculi calliditates nō ſectetur, qui illis ſe uti nō gaudeat,qui nō amet habere,aut ſaltē noiari in ſe non uelit? Quis eſt qui non uerecundetur oculos colūbinos, glorietur ſe habere miluinos? Si Chriſti amicā dici te uelis,qd tibi cū prudētia carnis,

Rom.8. tia carnis,quæ inimica eſt deo? An iſtas inimicitias euacuare conaris,ut utraq; carnis & ſpiritus prudētias con
1.Cor.5. das in teipſa? Modicum fermentū totam maſſam corrūpit.Quid ergo ſiet ubi multum eſt fermētum,maſſa modi ca? Quæ ſocietas legi cupiditatis,& legi charitatis? Non debet illa huic eſſe coniuncta: quia nequit eſſe ſubiecta. Prudentia enim carnis legi dei aut repugnat & inimica eſt,aut omnino perit & nulla eſt,aut reſiſtit , aut ex toto deſiſtit.Poteſt perimi ut penitus non ſit,non poteſt ꝑmi ut ei contemperata ſit.Tuum ergo & os & cor huiuſmo di exercitatū optas habere prudētia,quæ legi dei nō poteſt uel aſſociari uel ſubijci.Prudentia ſpiritus uita eſt &
Rom.8. pax.Vitalis eſt enim prudentia ſpiritus,uſum habens uitæ quæ nunc eſt & futuræ.Prudentia uerò carnis in præſenti tm̄ exercetur uita,nullum in ea quæ ſequitur habitu ra locum.Cupiditatis eñ apud inferos nec opꝰ nec uſus eſt,ſed excruciatio.Iſta pax eſt,illa litigium.Et bene pax, cui hoc eſt euacuari quod paci non uacare.Talem prudētiam ad ſponſæ pulchritudinem Xp̄s cōmemorat. Talis in oculis columbarū depingitur,quæ ſimplicitatē & ſpi ritualitate redoleat,eo ꝙ in columbæ figura ſpiritus ſan
Cāti.4. ctus intelligi ſoleat.Nō ſolet eſſe uacua talis ſimplicitas, multū eñ ſubeſt latentis gratiæ. D Oculi tui columba rum,abſq; eo quod intrinſecꝰ latet. Magnum neſcio qd illud eſt,& uerè magnū,quod manifeſtum uel dici nō debuit,uel dici nō potuit,nec aliquo ut gratiæ cæteræ ſimi li figurari,ſed in ſuſpicione & coniectura ſola relinquitur his qui ſimilia fortè patiuntur.Abſq; eo, inquit, quod intrinſecus latet,quaſi nō ſint intrinſecꝰ aliæ gratiæ & dona ſpiritus.Et qūo omnis gloria filiæ regis abintus? Deniq; & intrinſecus ipſi oculi columbarū, ubi ſimplicitas fidei corda purificat,& illuminatos reddit oculos cordis. ubi nō modo oculus,ſed totus abſcōditus homo cordis dicitur.Sed licet abintus oīs ſit gloria,eſt tn̄ gloria gloriæ reſpectu interior:& ſicut in ipſo hoīe exteriori, ſic & in illo interiori alia alijs magis ſunt intima,& latētia peni tus,ſoli tm̄ nota dilecto:fortaſſe & aliqua ēt ipſi ſunt ipō ſæ ignota,nec collatorum diuinitus ad plenū habet noti tiam munerum.Quid eñ ſi occultatur ſublimitas dū ſer uatur humilitas? Secretum tuum tibi Ieſu bōe, ſecretum tuū tibi,& in abſcōditis ſponſæ ſolus deliciaris.Cur non uel ad modicū illud neſcio quid latēs nobis cōicas,& oc cultā qua delectaris figuras pulchritudinē? Plus nos ad quærendū allicis dum illud latere intrinſecus dicis:& cu rioſitatem noſtram amplius irritas,tm̄ ſilentio myſteriū premens.Plus nos dum taces trahis.Quàm magna multi tudo dulcedinis huius,quam abſcōdēdam indicas, dum non explicas.Quicquid illud eſt,latet intrinſecus, ſed de latebris iſtis ſuauiſsimus odor aſpirat.Neſcio enim quo pacto dum illud admirabiliter dulce eſſe conijcio,admira biliter dulce eſſe iam ſentio.Iam illud penſat affectus, ad quod nō penetrat intelligentia.Conditum eſt hoc penes ſponſam,& ſignatum in theſauris ipſius:ſoli fas eſt dilecto iſtos ingredi,& gloriæ latētis arcana reuoluere. Hoc autem dico ꝙ non facile eſt uirtutē cuiuſquā ex indicijs diffinire.Frequēter eñ exiguis extantibus ſignis,eximia ſunt quæ latent intus ſecreta.Ideoq; manifeſtas debemꝰ ſic uirtutes laudare,ut hac in ſingulis adiectione utamur, abſq; eo quod intrinſecus latet. E Denique ipſam hāc (de qua nobis eſt ſermo)cōmendatam in ſponſa colūbinam inſpicite ſimplicitatē,quàm gratificata,quàm eſt in ſeipſa ſuauis & placens:maiores tamen in ſe reconditos habet theſauros,& dulci eſt(ut ſic dicā)medullata ſecreto.Quæritis qd ſit illud? Dixi iam,& ſi adhuc uultis audire,ignorare me fateor.Poſſem pīam hanc uobis cōmen dare ſimplicitatē,& ad eius uos æmulationē hortari,quæ tam inexplicabile & dulce myſterium continet, fortaſſe & cōfert.Id autē ipſum ſi fuero conatus euoluere,forſitā ad aliquid occultum & latens pertingam uel experientia uel coniectura.Sed nunquid illud erit cuius tam inuolute meminit ſpōſus in laude dilectæ? Quālibet potuero oc cultum eruere,aliquid adhuc latebit intrinſecus. Altis illud latet in tenebris,nec noſtro ſubiacet uel ſtylo uel ſtudio.Venerabor ipſum ſilentium tāti myſterij.Nā quamuis non eſt datum diffinite noſſe quid ſit eo ꝙ ſiletur: reli ctum eſt credere ꝙ aliqd ſingulariter dulce & ſpōſo gratū ſit:nō pōt inueſtigari quale ſit,ſed pōt æſtimari quàm magnū ſit,uel eoipſo ꝙ uerbū tam arcanū dici nō licuit. Vt tm̄ aliqd dixiſſe uidear,& non ex toto ſiluiſſe(ad hoc enim inſtatis)accipite quod mihi uidetur in hac parte uerè dici poſſe, utrum accōmodate ad præſens capitulū, uos uideritis.Virtutes ipſæ ſuapte natura intus ī animo locatæ ſunt,ſed uſus quarūdam in exteriorībꝰ uiget,quæ dam uerò ſuam in interioribus exercent potētiam.Et illa quidem carnales declinat illecebras,iſta uerò ſpiritualiū deliciarum latebras amplexatur.Illa uel ſolicitātes occaſiones refugit,uel inſolētes affectiones cōpeſcit:& quam uis interim neceſſario,moleſto tm̄ exercitio laborat. Iſta tali delectatur materia,quæ nō iucunditate magis quàm honeſtate præcellēt:Illa ſimplici intuitu & oculo colūbi no exteriores dum ꝑcurrit ſpecies,uel odit uel deſpicit : iſta curioſiore ꝓſpectu cæleſtes perluſtrat ſpecies,& pro ſpectis amplius inardeſcit. F Poſſumus talem quādam diſtinctionem formare,ut dicamus alias exteriores eſſe, alias interiores,alias intimas.Aliæ enim ſe à carnalibꝰ re trahunt,aliæ ſpiritualibus intendunt, aliæ quaſdam iam tenent primitias.Primæ ſe à mundi illecebra quam contemnunt cōpeſcūt,mediæ ſe ad id quod ſpiritualiter con cupiſcunt adhuc componunt,ultimæ imo intimè optatis auide iam utuntur.Deus bone,quantum lucis & deliciarum in illis eſt latebris,quātus exceſſus in receſsibꝰ illis? Vtinam tales me concludant latebræ,ut illud de pſalmo
Pſa.139. dicere poſſim:Nox hæc illuminatio mea in delicijs meis. Ecce nunc aliqd latens attigi in hoc ultimo gradu,& for tè uel hoc eſt uel aliqd ſimile quod ſponſus ſignauit. Vo lo decætero deferre myſterijs nec enim fas eſt audaci ſermone orationum arcana nudare,& minꝰ ſanctis manibus linguæ conuolutas delicatè ſancti ſanctorū reuoluere ſpe cies,& reconditum manna contrectare quod aurea urna cōtinet quod arca recludit.Et ipſum mannæ nomē aliqd oſtendit arcanum,& de quo magis poſſit quæri quid eſt hoc,quàm dici quid ſit hoc.Et cui meliꝰ quàm mannæ la tens illud comparauerim? Dulcis quidem & cæleſtis eſt manna cibus,ſed uidetis quàm ſecretè recōditus in urna, in arca,in ſancta anctorum, ut curioſus & minus idoneus ab huiuſmodi aſpectu arceatur,oculus ille qui columbinus eſſe non nouit,quem non dirigit pia credulitas,& in tentio pura.Rogamus autē uos fratres amplectimini ſan ctam ſimplicitatem,quietem mentis, meditatiōes puras, liberas orationes,quoniam in talibus uaſis,&(ut ita dicam)in arca ſanctæ meditatiōis,& interiori oŕonis urna, diuina nobis eſt locata refectio, & portio gloriæ de qua
Pſal.16. legitur? Satiabor cū apparuerit gloria tua.Cuiꝰ plenitudo uitā nobis æternā cōferat per Ieſum.Chriſtum,cui eſt honor & gloria pes omnia ſecula ſeculorum, Amen.

Sermo. XXIII. A

ECcleſiæ(ut bene noſtis) hæc blandimenta,& ſpiritualibus eius oculis, præcedenti diſputatum eſt ſermone. Sed quia tales ſunt, numquid
Ezech.1. rari ſunt? Vide totum corpus eius quomodo plenū ſit oculis ante & retro.Oculi eius prophetæ, oculi eius apoſtoli,qui uel futura prædicūt,uel iam facta præ dicant.Oculi eiꝰ ſunt utrorumq; interpretes & doctores populorum,quorum officio ſpiritualia animæ uel cōmoda uel ſcandala & cernimus & diſcernimus. Sed neſcio ſi omnes qui oculi habent officium, teneant & uſum. Duces cæci,nec tantum cæcorum,ſed quod indignius eſt & uidentium.Nōnne uidentur oculi habere & locū & ſpeciē,ſed uirtute carere? Vtinam uel id ſufficeret, & uirtute prouidendi bona carerent,eſſentq;,ad communes utilitates cæci,dum non ad priuatas arguti commoditates. Nunc autem & cæci ſunt & callidi, hebetes ad eccleſiæ

lucra,ad propria acuti.Sed quō oculus eſt columbæ, qui
colūbæ non inſeruit,colūbæ non uidet,colūbæ nō prouí
det,qui columbā nō ducit,ſed magis abducit eccleſiā, &
quantum in ipſo eſt prauis præcipitat exemplis? De tali
Phil.2. bus apl's loquitur.Oēs quæ ſua ſunt quærunt,nō q̄ Ieſu
Xp̄i.Tales occupāt locū,& peruertūt uſum,cùm ediuer
ſo ſint alij qui oculi non habēt officiū ex promotiōe, ſed
uſurpant ex præſumptione.Et quidē frequēs hæc turba.
Quem dabis nunc ex numero diſcipulorū qui prælatorū
opera penes ſe uelut quodā locatus in tribunali non car
pat,nō corrigat,nō caſtiget? Iſti nō iam ſunt oculi mem
brorū,ſed quidā oculi oculorū,quō ſi pēnæ & plumæ in
corpore colūbæ,cū ipſa uelint oculorū dirigere lumina.
Nolo locū hūc nimis urgere,ne uos fratres exagitare ui
dear.Eſtote ueſtra contenti menſura,nihil oīno in corpo
re colūbæ officio uacat,nihil caret honore:& ea quæ abſ
cōdita ſunt,abundantiorē habent honorē.Deniq; & ca
pillis ſponſæ,ſuus eſt honos.Si enim in oculis prælati, in
capillis qui ſunt intelligendi niſi diſcipuli? Et boni diſci
puli,qui ſe capillorum more tractabiles & flexibiles exhi
bent,ad omnem nutum magiſtri,ſicut ad motū uenti:qui
graciles,& ſpiritualibus extenuati diſciplinis, penè ſine
corpore ſunt,& penitus ſine carne ad oēm inſenſibiles in
iuriam,ut nec tondentis inſtrumenti ſentiant læſionē, in
hoc tantū paſsionis ſuſtinētes moleſtias,ſi à capite cui in
hæſerunt cōtingat euelli.Reliquo em̄ emortuo corpore
uitalem ibi tantū ſenſum retentāt,ubi capiti de quo oriū
tur iunguntur.Qui ipſi uicini crebro ubi ſapiētiæ dicit
receſſus,quaſi ad intima ipſius arcana nituntur intrare:
quibus hoc eradicari & quaſi inde euelli uidetur,ad exte
riores qualibet occaſione curas uocari.Nam qui inde ſi
ne ſenſu doloris effluūt,quō ibi aut nati aut radicati cre
dentur? B Deniq; q̄ non decidant capilli ſponſæ, ſed
aſſurgāt,audi quid ſequitur:Capilli tui ſicut grex capra
Cant.4. rum quæ aſcendunt de monte Galaad.Quaſi grex capra
rū,eo q̄ in ſublimibus paſti & poſiti,& tēdentes ſemp ad
alta ut capræ,altū tñ nil ſapiunt,ſed carnalis conſcij ſunt
infirmitatis.Elatio nanq; ipſa deſcendit,aſcendit humili
tas.Ideo quaſi capræ,q̄ ſemp & alta petāt, & ad infima
ſua reſpectent.Et bene de monte Galaad aſcendūt,ſed ta
men nō niſi in mōte Galaad,qui teſtimonij aceruus inter
pretatur.Et quis ille niſi Xp̄s,ſuper quē oīa prophetarū
coaceruata ſunt teſtimonia,cui prophetæ,cui Ioānes,cui
pater,cui opera ipſa teſtimonium reddunt? Hic mons ec
cleſiæ caput eſt,noli de hoc monte defluere ſi capillus es.
Quid nobis ſeparationē minaris,& uelut auulſum iri à re
liquorū grege capillorū? Nūqd caſus tu⁹ eccleſiæ calua
tionē adducet? Neſcit illa decaluari.Nā & capilli ei⁹ oēs
numerati ſunt.Ad ſynagogā illa interminatio facta eſt in
Eccli.3. propheta.Erit p̄ criſpāti crine caluiciū.Criſpi ſunt eccle
ſiæ crines,ad ſuū recurrētes caput,circa illud ambitu ami
co reuoluti,in ipſa capitis ſecreta conātes intrare. Ideo
capilli eius non decidūt,ſed aſcēdunt de monte Galaad,
operū Xp̄i maiora ſibi ſemp ad imitandū exēpla cumulā
tes.Vtinā fidei quam habeo in Xp̄o,oīa opera mea atte
ſtentur,& iugi profectu cōgeſta aceruū mihi aſcenſionis
conſtituant.Quàm paucos ego mihi teſtimonij huius cō
tuli lapides.Vereor equidē ne in contrarium multos cō
geſſerim.Quid enim? Nónne tibi uidentur nō pro fide,
ſed magis contra fidem teſtimonia congeſſiſſe,qui ſic ui
uunt ut alterius uideātur fidei quàm chriſtianæ? Deniq;
tales quàm multos uidemus, de quibus iure dici poſſit.
Iſti non ſic cōuerſantur,ut qui Chriſti redemptos ſe ſan
guine credant,qui aliam ſperant uitam,qui futurum ue
reantur iudicium,qui tandem euangelica præcepta diui
nitus data fateantur. Talia utinam penes me teſtimonia
pauca reperiantur,mallem nulla,ne modicum fermētum
aceruum fidelium operum totum denigret. C Et fra
tres mei (ut modicum de communi glorier,qui de priua
to non poſſum) ſi totius uitæ ueſtræ reſpexeritis ordinē,
& regularis obſeruantiæ curſum,nō erit exiguus quem
boni teſtimonij coædificatis aceruus. Nam ſi à noctur
nis uigilijs quas impigro uelut primitias quaſdam præ
libatis affectu,& effunditis à principio uigiliarum ſicut
aquam cor ueſtrum ante conſpectum dei, ſi inquam à ca
pite ſingulos per gradus conuerſationis diurnæ ſeriatim
uelitis incedere,quid ibi reperietur quod diſciplinam nō
ſonet,quod non conciuat fidei ueſtræ,quod non uel cor
pus atterat,uel mentem erigat,uel dirigat erectam? Inter
pſallendum quanta eſt diſciplina in corpore,& quàm ma
ior quorundam in mente,dum ne ad modicum uel certè
tantum ad modicum à ſenſu uerborum illam ſinūt abire.
Nam ibi,id eſt in ipſis quæ cantantur uerbis,aut ligatā
tenēt,aut ad cognata relaxant,ad peregrina nequaquā.
Quòd ſi contingat (fugax eſt enim mens humana) quan
ta ſtatim caſtigant cenſura,& more huius uſuras à ſe re
poſcunt? Sed ne ipſa cōmunium horarum interualla no
cturna uacant.Deus bone hora illa noctis quàm ſine no Pſa.138.
cte eſt,quàm nox illa illuminatio in delicijs? Orationes
illæ priuatim fiunt,ſed priuata non petunt. Summiſsior
quidem uox,ſed mens intenſior,& preces tacitæ multum
habent acuminis.Deniq; frequēter uocem eripit oratio
uehemens,& uerbis nec eget nec utitur,quæ puro & ple
no fertur affectu.Amor in auribus domini ſolus obſtre
pans,corporalium ſtrepitus dedignatur uerborum, quæ
ſicut inchoanti excitamenta ſunt,ſic impedimenta ſolēt
eſſe perfectè oranti.Quid deinde? ipſis horis matutinis,
quaſi de recenti orationes inſtaurant,frequentant cōfeſ
ſiones,& uerecūda ſed manifeſta reuelatiōe exiguos pur
gant exceſſus.Nō tamen exiguum deputant ſi à Chriſto
uel tenui memoris titubant.Hoſtis callidi ſi quid fuerit
improbitate ſuggeſtum,ſibi imputant,iniqui in hac par
te æſtimatores, dum proprium arbitrantur caſum q̄ alie
næ ſunt fraudis caſſo conatu tantū prouocati.Quid quo
tidianus manuum labor,quo corpus & ſatis atteritur,&
tenuiter paſcitur? Labores manuum ſuarum nō ſoli mā
ducant,ſed de inſufficienti partiūtur egenis,ut & illis ſit
tribulatio,dummodo alijs abundet. Interuallis quibuſ
dam leuant labores,ſed feſſo corpore feruet affectus. Illic
tacitæ lachrymæ ubertim uoluuntur,prodeunt gemitus,
erumpunt ſuſpiria,ut qui iuxta ſedent,ſi fortè ex ſe frigi
di ſunt,uicinis poſſunt ſcintillis accendi. Qui deniq; nō
de craſtino cogitant,nec de hodiernis quidem,omnē cu
ram proijcientes in ipſum qui eis præeſt:non præmium,
ſed quærentes regnum dei. D Quid (quod penè præ
terieram) in capitulo ſingulis diebus examinandi abba
tis aſtant iudicio,quaſi ad Chriſti præſentati tribunal?
Ibi quiſq; in primis accuſator eſt ſui,accuſandi ſe locum
alijs præripere feſtinans. Quid ipſum continuum ſilen
tium,& quædam compaſſionis grauitas? Nónne totam
conuerſationem uenuſtat,& quadam ſanctitatis pulchra
ueſtit facie? Ipſe ſomnus quoq; ſanctitatis teſtimonium
reddit,nec in aceruo teſtimoniorum eſt tantorum ſine cō
feſſione.Nam reliquiæ cogitationum confitentur Chri
ſto,ubi ſomno corpus obruitur.Quomodo em̄ dormien
tis poterunt nō uerſari ante oculos totius diurnæ con
uerſationis imagines depictæ & in animo uigilare. Nón
ne tibi magnus hic uidetur teſtimonij aceruus erigi, niſi
quòd non aceruatim & ſine ordine fiunt iſta,ſed ſerie cer
ta & ſuis ſingula ſunt diſtincta temporibus? Nónne hæc
teſtimonia credibilia facta ſunt nimis,eo quòd domum
tuam talis decet ſanctitudo domine. Vtinam cordis mei Pſal.92.
radices ſuper iſtum denſentur aceruū.Neſcit ſterilis eſſe
tantus bonæ conuerſationis cumulus.Locus eſt altus &
uber,qualem propheta commemorat.Vinea facta eſt di
lecto in cornu in loco uberi.Et magnum planè fertilis ſo
li teſtimonium fructum prouentus uberior: ſicut econ Eſaiæ.5.
trario loci ubertas,arboris qualitatem redarguit de in
fructuoſitate ſua.An nō arbor mala quæ terram bonam
occupans,fructus condignos non parit,ſed nec ullos bo
næ ſpei parturit flores? Forſitan & ficulneam illam ſteri
lem quam domin⁹ iuſſit ſuccidi,fertiles de uicino uineæ Luc.13.

condemnabant.Periniquum eſt in ſancta conuerſatione
plantatum,nil ſanctum moliri,& excuſationes prætendē
tem cognatis exemplis cōuinci,& inde deſcēſiōes diſpo
nere in corde ſuo,unde alij aſcendunt.Sufficiat tibi q̄ ta
lis es,deſcenſus tuus. Quid bonorum aceruum operum
quem alij alacritate aſcēdunt,detrahere moliris,& regu
Prou. 3. lares obſeruantias immutare quarum numerum & rigo
rem cauſaris? Noli prohibere eos qui bene faciūt,ſi po
Hebr.11. tes & ipſe aſcende. Audi de quāto & quali aceruo ſancti
aſcenderunt. Sancti ludibria & uerbera experti,inſuper
& uincula & carceres,lapidati ſunt,ſecti ſunt,tētati ſunt,
in occaſiōe gladij mortui ſunt.Circumierūt in melotis,
in pellibus caprinis,egentes,anguſtiati,afflicti,in ſolitu
dinibus errātes,in mōtibus & in ſpelūcis,& in cauernis
terræ,qui omnes teſtimonio fidei p̄bati ſunt.Vides quā
to ſit eorum fides probata ſcrutinio,quibus teſtimonijs
examinata? Quid à nobis tale uel expetitur uel expecta
tur? Et noſtra hæc inferiori genere teſtimonia credibilia
ſatis,eò quidem credibiliora,quòd non ea neceſſitas im
poſuit,ſed ſuppoſuit ſe uoluntas.Voluntas ergo uolun
tas ſit,& primæ libertatis iure nitatur,liberam ſe ad per
ſiſtendum exhibeat,non æſtimet ad recedendum. Agno
ſcat neceſſitatis debitum,ſed nō ſentiat iugum.In bono
libera ſit,& ad bonum nihilominus libera. In illo quod
iam tenet,& ad illud quo tendere debet,ſed ad ea quæ re
tro ſunt nullam ſibi licentiam permiſſam exiſtimās. E
Rom.8. De quanto aceruo teſtimonij Paulus aſcenderit,tandem
audite.Ipſe quidem ſpiritus teſtimonium reddit ſpiritui
noſtro quòd ſumus filij dei.Quantus uno in hoc teſtimo
Hebr.2. nio aceruus? Sed foris nunquid non perhibuit teſtimo
nium? Deo,inquit,atteſtāte ſignis & prodigijs & uarijs
uirtutibus & ſpiritusſancti diſtributionibus.Et tamē tā
Phil.3. to conſtitutus in aceruo uirtutum & atteſtantium gratia
rum,nondum,inquit,me arbitror comprehendiſſe: unū
Heb.12. quidem quæ retro ſum oblitus,ad anteriora extendor.
Et nos ergo tantam habentes impoſitam nubem teſtimo
niorum,deponentes omne pondus, & circunſtans nos
peccatum,per patientiam curramus ad propoſitū certa
men,aſpicientes in autorem fidei & conſummatorē Ie
ſum,qui propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem,cōfuſio
ne contempta,atq; in dextera dei ſedet.Recogitate enim
eum qui talem ſuſtinuit à peccatoribus aduerſus ſemet
ipſum cōtradictionem,ut non fatigemini animis ueſtris
deficientes.Nondum enim uſq; ad ſanguinem reſtitiſtis.
Illorum enim teſtimonia,prærogatiua quadam dicūtur
teſtimonia,id eſt martyria,qui pro fide Chriſti ſanguinē
fuderunt.Videte primum ipſum martyrem Stephanum
Cant.4. de quanto lapidum aceruo aſcēderit ad Chriſtum: quem
& omnes ſequuntur animæ iuſtæ.Quaſi grex,inquit,ca
prarum quæ aſcenderunt de monte Galaad. Geſtabant
theſaurum fidei in uaſis fictilibus,ſed ſublimitas erat uir
tutis dei.Ideo quaſi aſcendētes dicuntur,quòd eos im
mania tormenta non tam fregerūt quàm firmauerūt ad
reddēdum teſtimonium uirtute magna.Quid hic eis ani
mi eſt,qui nec unam & eam leuem & amicam præpoſito
rum increpationem ſuſtinent,ſed ad unum auſterius uer
bum totus liqueſcit boni propoſiti quē ſibi firmauerat
rigor? Iſtorū tot ſuffulta adminiculis teſtimonia uix ſta
re poſſunt,illorum tot repreſſa tormentis uberius erupe
Pſal.43. runt.An non quantus numerus ſuppliciorum,tantus &
aceruus teſtimoniorū? Etſi morte affecti tota die,& æſti
mati ſicut oues occiſionis,in omnibus tamen ſuperaue
runt,& uelut ſuperaſcenderūt de Galaad,de aceruo mar
tyrij.Non enim de conſeruanda corporali uita certamē
inierūt ſancti,ſed de uita fidei,ex qua iuſtus uiuit. Ideo
q̄ in omnibus ſuperauerūt, quibus ſalua cauſa conſiſtit.
Quomodo enim non ſuperant,cùm aut perſiſtēdo in cō
feſſione redditi ſunt æternitati,aut perſuadendo perſecu
tores informauerūt ueritati.Deniq; & ſi æſtimati ſunt ſi
cut oues occiſionis,quibuſdam tamen innocuis dētibus
ab infidelitatis radice hoſtes præciderunt ſuos, ut inter
eccleſiæ uitalia reconderent uiſcera. F An non hoc ſi
bi uult quod ſubnectitur:Dentes,inquit,tui quaſi grex Cant.4.
detonſarū? Aduertis quales oues iſtæ ſint quæ poſſunt
quidem detonderi,ſed dentes earū non poſſunt cōteri?
Occidi poſſunt,& flecti nequeunt.Imo ipſi perſecutores
infregerūt ſuos,& in uinculis doctrinæ ſermonib⁹ emol
litos quaſi dentibus manſos,infidelium traiecerūt unita
tem.Petro dictum eſt.Macta & māduca.Et Moyſi dētes Actu.10.
nō ſunt moti.Dentes enim eorum arma & ſagittæ.Arma Pſal.56.
ſpūalia potentia domini ad debellandas munitiōes. An
nō quidem eccleſiæ dētes,de quibus dicit apoſtolus:In 1.Co.14.
tret infidelis aut idiota,dijudicatur ab omnibus, conuin
citur ab omnibus,occulta cordis eius manifeſta fiunt,&
ſic cadēs in faciem adorabit deum,pronūcians quia uerè
in uobis ſit deus.Nolite fratres iſtorū uereri morſus den
tium,non ſunt canini,ſed ouini.Detonſarū em̄ grege cō
feruntur.In canibus non dilaceratio,ſed latratus cōmen
datur.Canes muti (dicit Eſaias) nō ualētes latrare,canes Eſai.56.
impudētiſsimi,neſciētes ſaturitatem. Acſi quibuſdam
exprobet,q̄ in altero ſe canū officio exuāt,in altero ſe ca
nes exhibeant,latrare non ualentes,& nō deſinētes lace
rare.Tales ſunt qui inuicem mordent & comedūt,& cō
ſumūtur ab inuicem.Vtinam hucuſq; ſufficiat ut inuicē
mordeant & comedant:nec tentent ipſos detonſarum la
cerare dentes.Ipſi doctores eccleſiæ & præpoſiti nónne
tibi uidentur dētes quidam,qui redargutionis beneuo
læ uelut morſibus ſubiectos conuincunt,dijudicant,ma
nifeſtāt,& ad meliorem emolliūt ſtatum? Q; ſi tu prædu
rus es,& emolliri nō potes,qd remordere paras? An nō
remordes,qui uelut in occulto detrahis,uel palàm cōtra
dicis? Quid dentē cōtra dentē paras,dentem improbum
contra dentē pium? Mordere potes,ſed cōſumere nō po
tes.Dentes em̄ ſunt,& duri ſunt & firmi,& detrahētes nō
metuunt:memores ſe cum propheta inter ſcorpiones & Exec.2.
incredulos cōmorari,& ſicut oues miſſos inter lupos, ut Mat.10.
ipſos lupos in oues rationabili tolerantia & exhortatio
ne cōmutēt.Et bene detonſarū dicūtur,& illorū nō ſint
morſus fugiendi,qui bonorū operū exempla ſicut uelle
ra quædam ſubiectis miniſtrant.Non tamen uſus dentiū
in alienis tantū remordēdis & cōuincēdis erroribus æſti
matur.Eſt & potior quidā eorū uſus. Si qui idonei ſunt
ſolidū ſelectis edulij mādere panē,& ſublimioris doctri
næ ſecretos dijudicare & diſſerere intellectus, quib⁹ non
iam lacte opus eſt,ſed ſolido cibo,ipſumq; quodāmodo
attenuare & infirmare poſſunt, & quodā tēperamēto diſ
penſationis uel ſobriū reddere,qui ad ſolidū per ſe inſuf
ficientes erant,ſed tantūmodo lactis participes. Quodā
enim ſolidioris inſtrumenti ad mandendū utuntur mini
ſterio qui exercitatos habent ſenſus ad diſcretionē boni
& mali,imo etiam boni & boni,non tantū iudicantes in
ter noctem & diem,ſed oēm iudicātes diem.Et iure de la
uacro aſcendere dicit,ut mundando cordi ſtudioſos pro
bet,eo q̄ mūdis corde diuina ſit repromiſſa cognitio.Vi
des quomodo lotos & irreprehenſibiles eſſe oportet eos
qui aliorū exceſſus debēt remordere & corripere? Quo
modo lotos & mundos corde qui diuini ſermonis diſpē
ſare debēt alimoniam,& arcanos ſecretioris uerbi diſcu
tere ſenſus,ſapiētiæ intima rimari,& ruminare in ſancta?
Dentes tui quaſi grex detonſarū. G Quare ergo qua Cant.4.
ſi grex? Vtiq; q̄ ſeſe non impugnēt,& aduerſentur ſibi,
ſed in ſimplicitate & unitate ſenſus ſui concinunt & con
cordant eccleſiæ dentes.Quaſi grex detonſarū quæ aſcē
derunt de lauacro.Veterem enim deponētes hominē, &
onere ſuperuacuo lauati ac loti,alacrius ad ſuperiora cō
ſcendunt. Siquidem ipſi pilli ueteres oneri iam eſſe inci
piunt,cùm primo noua uellera germinant, cùm hyems
trāſijt,cùm imber abijt & receſſit.Ideoq; ſi ueteri & ſup
uacuo leuium & inanium rerum uellere te inuolui adhuc
neceſſarium ducis,nōdum tibi hyemalia congelatæ men
tis frigora tranſierunt.Bene enim detonſi & de lauacro
aſcendūt,quaſi nihil ueteris uel ſarcinæ uel ſordis habēt

tes. Attendis quòd non tibi ſufficit detonderi, non ſufficit exonerari, nō ſufficit lotum & nouũ fieri, niſi ſtatim
Gala. 6. aſcendas, & ſpiritu incedas, qui renouaris in ſpũ. Si ſpiritu, inquit, uiuimus, ſpiritu & ambulemus. Tu igit ſi aſcēdere diſponis, aſcende ſemper de lauacro, ſemper nouus
Pſal. 6. & mũdus. Laua per ſingulas noctes lectum tuum lachrymis. Aut ſi te peccatum nō quaſi nox inuoluit, ſed ſicut nubes præteruolat, tu tamen lauare per ſingulas noctes, etiam leuium ueſtigia delictorũ lachrymis dele. Hic eñ in cōualle lachrymarum locus eſt lauacri. Quid eſt quòd ſordes cōgeſtas, & peccati purgamēta, futuri reſeruas lauacro ſeculi? Quid ſcis ſi non erit illi cōflatorium magis quàm lauacrum? Nam quæ hic facile poterant ablui, ibi non tam miſericorditer quàm in ſpiritu iudicij & ardoris purgantur. Et felix qui de ſeculo nō quaſi de ſcœno, ſed quaſi de lauacro aſcendit, non habens neceſſe ut aliquid in ſe lauet, ſed eſt mundus totus. Iſte planè dignus habetur dealbatis dentibus id eſt animæ ſenſibus panem angelorũ manducare, nō iam panem doloris, ſed panem qui lætificat cor hominis. Illum uriqȝ panem quē signi-
Pſal. 16. ficauit propheta dicens. Satiabor cùm apparuerit gloria tua. Sic enim illa nos gloria dum apparet paſcit, reficit dum reuelatur, hui⁹ ſiquidem gloriæ reuelatio plena qd eſt niſi ſapiētia uera? Quæ nos ad ſeipſam edēdũ inuitās, non aliàs à nobis mādatum niſi cũ illam meditamur uelut uitales puræ mentis delicias, & indeficiētem refectionem. Hic ergo purgatos & exercitatos animi ſenſus habeamus, non iam ad diſcretionem boni & mali, ſed tantũ ad perceptionē tāti boni. Actitem⁹ hic crebro quod ibi cōtinuè agemus, præoccupemus frequenter in quo indeſinenter occupandi erimus. Summũ nobis hic negociũ ſit, quod ſolum ibi erit. Contemplatio nanqȝ ſapientiæ,
Ioã, 17. æterna refectio eſt. Nihil omnino ſpiritualib⁹ animæ dētibus dulcius ruminatur, quàm ille panis uiuus qui patri ait: Hec eſt uita æterna, ut cognoſcant te uerum deũ, & quem miſiſti Ieſum Chriſtum, qui uiuit & regnat deus per omnia ſecula ſeculorum, Amen.

Sermo. XXIIII. A

AVdiſtis pcedenti commendatos ſermone ſpōſæ dentes. Iure quidā, ꝙ nō exigua ſit pulchritudinis ratio in idētib⁹ poſita, ſi candidi ſunt, ſi æqualiter cōſerti. Nec tātum aptitudo, ſed & utilitas in dentibus placet. Quid enim? Ioānes in apocalypſi inuolutum quid ſibi ab angelo porrectũ eſt quomodo comederet uolumen, ſine idoneis ad talem cibum dentibus? Durus uidebatur cibus liber integer, & ideo dentib⁹ opus erat qui illũ comminuerēt integrum, & emolirent durum, ut leuius deglutiri poſſet. Et bonus planè dens intelligētia exercitata, intelligētia ſpiritualis, quæ omnia diiudicat, omnia diſcutit, omnia ruminat & ſcrutatur, etiā profunda dei: quæ etiam ipſam inuoluti libri
Eccle. 4. medullam mandit, & intima ſapientiæ comedit uiſcera. Stultus (ſicut ſcriptum eſt) complicat manus ſuas, & comedit uiſcera ſua. Cibus iſte cruentus, cibus carnalis eſt, cibus qui perit, imo qui perimit. Quàm dulcius & utili⁹ uiſcera ſapientiæ comeduntur, & ſacri uerbi arcana? Nō poteſt cruentis attingi dentib⁹, ſed lotis & candidis, qa candor eſt ipſa lucis æternæ: & ipſius ſponſi dentes lacte candidiores dicuntur: propterea tales in ſponſo commēdat qui ſuis ſint ſimiles. Dentes tui ſicut grex detonſarũ quæ aſcenderunt de lauacro. Non modo lotos, ſed libe-
Cāti. 4. ros oportet mentis ſenſus habere ſi quis illos ad diuini uerbi ſcrutinium parat. B Omnes gemellis fœtibus, & ſterilis nō eſt in eis. Sterilitas reputatur ſi uel uno fueris fœtu contentus. Si potuiſti ad ſacratũ aliquem in ſcripturis intellectum pertingere, unum iam peperiſti fœtũ. Bonus profectus & iugens, ſed inſufficiens ſacrato ſenſui ſi affectus non reſpondeat. Sterilis eſt intelligentia quam nō coeua & germana comitatur deuotio. Vbiqȝ tibi in ſcripturis ſpargitur quaſi ſemen quoddam, unde gemellum hunc poſſis fœtum cōcipere. Non tātum ſub-

tilia, ſed & ſuauia ibi ſunt omnia. Et præceptum dñi luci- Pſal. 18.
dum eſt, & ignitum eloquium. Sterile eſt in te uerbũ dei, ex qua parte horum alterutrũ non operatur, ſi p intelligentiam uides, ſed gelido adhuc riges affectu, nónne ſterilis & inefficax reputaẝ in te uerbi dei uirtus ignea? Deniqȝ etſi ad ignem ſpectat ut illuminet, multo ampli⁹ ut
ſuccendat. Verbum (inquit dñs) quod egreditur de ore Eſai. 55.
meo, non reuertetur ad me uacuũ, ſed faciet & pſperabitur in his ad quæ miſi illud. Ad quæ? Habes in euange- Lucæ. 2.
lio. Ignem ueni mittere in terrā, & qd uolo niſi ut ſuccē- Iob. 38.
datur? Semen eſt uerbum dei, & in eo (ſicut apud Iob legis) & lux & æſtus ſpargitur ſuper terrā. Sed neſcio quo pacto lux amplius germinauit, & dilexerũt hoīes magis lucem quàm feruorem, niſi quòd ipſi magis ſibi de luce placent: qui idipſum quod lucet nō amplectũtur. An nō tibi uidetur perdidiſſe aut dedidiciſſe naturā ignis, nō ſuccēdens. Cùm audis aliquem quaſi gloriantē & dicētē, nō me illæ ſcripturæ ſacræ ſermo ædificat, quid aliud uideẝ tibi dicere, quàm perdidit in me efficaciā uerbũ ignitũ, non me ſuccendit, non inflāmat, non exercet in me uim genitalē? Sterilitatē ſuā imputat uerbo, quod quātum in ſe eſt creſcit & fructificat. Quàm glorioſa frater iactantia ꝙ nō te ſermo diuinus ædificat, qui iſta loqueris? Forſitan euerſa & euulſa nōdum ſunt uetera, ideo noua ſuper ædificari nō ualent, nō germinare, nō gigni. Felix in quo amoris mundani deſiccatus eſt humor, & uigor deficit: in eo facile igniti uerbi uis operaẝ. Verbũ dei, & lucet, & ardet. Neutra in te uirtute priuetur, ſed geminum de iſto ſemine cōcipe fœtũ. Sterilis reputatur uterus q iſtis fœti-
bus nō grauidatur. In Chriſto Ieſu neqȝ circunciſio ali- Gala. 5.
quid ualet neqȝ præputiũ, ſed fides quæ p dilectionem operaẝ. Bonus planè fœtus dilectio, quia charitas in fructibus ſpirit⁹ cōnumeraẝ. Deniqȝ uelut gemelli fœtus gemina charitas. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo,
& ex tota anima tua & ex tota mēte tua. Hoc eſt maximũ Ma. 22.
& primum mandatum. Secũdum ſimile eſt huic, diliges proximum tuum ſicut teipſum. Illud primum, iſtud ſecũdum: utrumqȝ maximum, quia iſtud ſimile illi. Boni & ſufficientes iſti fœtus gemelli, quia in his tota lex pendet &
prophetæ. Deniqȝ & finis præcepti charitas, quæ etiā ali- I. Tim. I.
bi uinculũ perfectionis dicitur. C Et congruè de cocci- Col. 3.
neo uinculo ſequiẝ de quo in laude labiorũ ſpōſæ aſſum-
pta eſt ſimilitudo. Sicut uitta coccinea labia tua. Ea eñ la- Cāti. 4.
bia ligant & rutilāt, quæ de tali uentris fructu loquũtur. Concepta in corde charitas, quaſi ignis flammigerās coccineo colore labia inficit per quæ erumpit. Calor de excelſo miſſus in corde germanum labijs præſtat colorē. Quid enim aliud ſibi uult quòd coccinea dicũtur, niſi ꝙ in hoc flammea demonſtrantur, eò ꝙ coccus igneo rubet colore? Labia hæc non iam altaris carbonibus purgari indigent, & exteriori igne aduri. Ipſa enim de interiori flamma iam flammea ſunt, & conceptum uiſceribus ignem de excelſo alijs ſeminant. Salutarem utiqȝ diſſeminant ſcientiam, legem igneam, quam dominus uenit in terram mittere Bene coccinea labia quæ hunc ignem non ſolum in terram, ſed & in cælum mittunt. Deniqȝ & ipſum dominum cæli ſuccendunt. Ideo coccinea commendat labia, ꝙ illi coccinea ſunt, ꝙ illi calentia uidētur, quòd illa flammea ſentit, & in mutuam amplius ſuccendunt charitatem. Mira res, ignis ipſe eſt, & noſtris tamen inardeſcit
ſcintillis. Quidni? Et gladius eſt uerbum dei, & tamē uul- Ephe. 6.
neratur. Vulneraſti cor meum ſoror mea ſponſa, uulnera- Cāti. 4.
ſti cor meum in uno oculorum tuorum Ita & ignis eſt, & tamen inflammatur. Vulneratur oculo, labio inflammatur: etiam & ligatur, ideo uittæ comparatur. Sed charitas uulnus eſt, charitas uitta eſt, charitas coccus eſt. Vides quàm acuta, quàm tenax, quàm ignea eſt charitas? Talibus in orando utere labijs, tenaci uelut uitta uinculo memoriæ cordi tuo dilectum aſtringe, agglutina, ſuccende illum: ſuccenſo affectu quàm dulce ſit dicat & alludat tibi. Ignitum eloquium tuũ uehementer, & ſponſus tuus

tuus diligit illud. Oſculare me oſculo oris tui, quia pulchra ſunt labia tua ſicut uitta coccinea. Oſculandi ſi qui dē deſideriũ labiorum innuit cōmēdatio. Labia tua ſuis deſiderat imprimi, ut fiat os unum, & labium unum: & poſt impreſſionem dicat tibi: Hoc nunc os ex ore meo, & labiũ de labio meo. Diffuſa eſt gratia in labijs eius: in tua ſe refundit, & de cocco ſuo tua ſunt effecta coccinea. Bona impreſſio, quæ tātā exprimit gratiā in labijs ſpōſæ. D Memineris tamen non me nunc labia ſignificare carnalia, ſed ſpiritualia, ſed interiora, ſed illa de quib⁹ apo-
Ephe. 5. ſtolus loquitur. Cantantes & pſallentes in cordibus ueſtris domino. Si ſponſa es, in hoc unũ debent eſſe cōſtricta, debent eſſe ſuccēſa labia tua, ut dilecto tuo ſupplicet, ut confabulentur cum illo, ut illi canāt, & dicas cum pro-
Pſa. 70. pheta: Exultabunt labia mea cum cantauero tibi. In tam ſancta confabulatiōe nil ſit in labijs tuis fluidũ. & quaſi uitta ſunt, nil frigidum, & habes illa coccinea. Quis mihi det Ieſu bone talia habere labia in conferēdis tecum ſermonibus, tam prompta, tam exerta, tam ſuccenſa. ſuccēſa & exultantia ut tantum tibi cantent, & de te cantent? Talia ſint utinam labia mea, quæ ſubtili quodā ductu & ſuccenſo affectu indiruptæ meditationis, funiculi coccinei ſpecimen exprimant. Huiuſmodi labium in ſponſa Chriſtus commendat, non tantum in oratione, ſed etiā in exhortatione, ut potēs ſit exhortari in doctrina ſana. Quæ enim ſe labia in eius alloquio aſtringunt, iure quidem ſalutarem diffundunt & diſſeminant ſcientiam. Si dulci & feruida utantur oratione, ut audientium corda excitent: coccinea ſunt, quia inflammatiua. Si uerò ſimul exhortētur & doceant, & ea doceant quæ ſanam deceant doctrinam, quæ regulis concinant fidei: iam quaſi uitta ſunt, & nō ſolum ſalutarem, ſed etiam indiſſolubilem diſſeminā ſcientiam. Quid enim tam ſibi cohærens, tam tenax, tam inſolubili contextum nodo, quàm ratio fidei? Talia Pau-
I. Ti. 4. lus diſcipulum informabat dicens: Attende exhortationi & doctrinæ. Sed & in ſermone communi, ubi fidei nō tractantur myſteria, etiam ſic uittæ coccineæ labia tua cōferuntur, ſi fuerit ſermo tuus ſubtili menſura diſtrictus & diſcretus & parcus, & grato uerecundiæ rubore coloratus, ſi crucis Chriſti eo frequenter, quo libenter mentionem uſurpet. E O beata hæc labia, Chriſti & oſculo & alloquio uerè digna, labia tam ſyncera & tam ſuccēſa. In fide ſyncera, & in amore ſuccēſa. Succēſio iſta de intimis & de ſummis eſt, nil habens de infimis. Nam eſt ſuccēſio quædam de inferius erumpens. Iacobus ait, Lingua mo-
Iacob. 3. dicum membrum inflāmans rotam natiuitatis noſtræ, inflammata & ipſa à gehenna. Quomodo poteſt bene inflāmare lingua tam peſſime inflammata? Vitiatæ natiuitatis mobilis corruptela per ſe nimis rotatur ad malum, & uolubilitate propria ferẝ in præceps. Et quid neceſſe eſt inflammare rotam hanc quæ firmari nō poteſt, ſed per
Gene. 8. ſe fertur in malum? Deniqȝ diligenter appoſitum eſt cor hominis in malum ab adoleſcentia ſua. A prima natiuitate impulſa neſcit curſum inflectere, & tu illam lingua praua impellis amplius & inflammas? Lingua praua iracundiæ & indignationis occaſiones requirit, iniurias uel falſas ſimulat, uel ueras exaggerat, quas debuerat diſſimulare ad offenſam officia etiā interpretatur, & uenenati ſermonis ſcintillas adhibet ad commouendum cor ſuum. Quid lingua nequam cordi tuo talem adhibes flammā? Sufficiat illi flamma ſua, ſufficiat illi cōcupiſcentiæ odor carnalis, & leuitatis calor innatæ, quibus cor tuũ acſi uolubilis rota impellitur. Hanc tibi flammā natiuitas prima ingenuit, ſed renaſcendi gratia reſtringit. Noli ignē igni adhibere, & cōcupiſcentiæ addere malitiam. Ignem hunc quem euomis, hauris de gehenna. Inde incipit, &
Iacob. 3. illò rapit. Lingua, inquit, inflammata à gehenna. Lingua hæc mala coccinea eſt, ſed uitta non eſt. Non enim ligat, ſed diſſipat. Male ſuccendit quia ſuccidit unita, qa diſcidij uerba ſcintillat: & flamma talis de inferis eſt. Nā flamma quæ deſurſum eſt, pudica eſt, pacifica eſt, bonis cōſentiens, & bonos faciens. Verbum enim dulce & multiplicat amicos, & mitigat inimicos. Quaſi flammam flamma conſumit, inferiorem ſuperior, infernalem cæleſtis, dum ſapiens & ſuaue uerbum uincit malignum, & dulce durũ
emollit: & iō dicit: Sicut uitta coccinea labia tua, & elo- Cant. 4.
quium tuum dulce. Non enim decent ſpōſam niſi uerba dulcia, uerba amoris, uerba quæ delicati funiculi uice fungātur, uerba quæ ſponſum irretiant & trahant uinculis charitatis. Felix anima, quæ huius nouit dulcium uerborũ nectere rhetia: quibus Ieſum illaqueet, alleget uerbũ patris, animi affectibus uel afflatibus Chriſtum includat, amatorio detineat ſermōe & delectet, ut ei⁹ eloquiũ dulce ſit ei q habet uerba uitæ æternæ, & eſt uerbũ æternum, quod cũ patre & ſpirituſancto uiuit & regnat deus per omnia ſecula ſeculorum, Amen.

Sermo XXV. A

QVàm ſuaues ſunt putas ſponſæ genæ, quæ mādi poſſunt, quæ ſalubris fructus obtinent gratiam. Et reuera etiā corporales genas alicuius ita grata uideas uenuſtate refertas, ut ipſa exterior facies intuētium animos reficere poſſit, & de interiori quam innuit cibare gratia. Venuſtas uultus mētem interpretatur, & internos affectus facies loquitur. Vides quàm conſequenter poſt candidos dentes & coccinea labia, genarum inducitur mētio. Genæ ſatis germanæ ſunt labijs, & ipſis tacētibus quodam uiſibili uerbo mētis arcana demonſtrant. Genæ ipſæ uocis uſum habent, & oris aut ſupplent officium, aut amplius exornant. Quantumuis fuerit dulcis & feruidus ſermo, omnem eius gratiam procax uultus exaſperat, & leuitate ſua eloquij grauitatem imminuit. Ideo de genis ſequiẝ, quòd earum modeſta maturitas coccinei labij accumulet gratiam. Deniqȝ quandam earum maturitatē tacitè uidetur innuere, quas fructui cōparauit. In fructibus enim ſemper grata maturitas. Et in præcedentibus genas eius deſcripſit ut turturis, eo quòd nihil laſciuum, nihil leue, nihil petulans in eius appareat uultu, ſed deſideriorum æſtus gens dulci grauitate deijciat. Affectus auxij uultum laſciuire non ſinunt, & amatoriæ meditatioues omnem à genis leuitatē ablegat. Turtur ſi quidem auis ſolitaria eſt, auis gemebũda. Talem uult Paulus uirginē eſſe, ut ſolicita ſit quomo-
do placeat deo, quæ dicere ſoleat: Sitiuit anima ad deum I. Co. 17.
fontem uiuum, quando ueniam & apparebo ante faciem Pſal. 41.
dñi? An non tibi uidetur uox hic eſſe gemētis? Gemitus tuus dulcis, quem genuit amor. Quomodo non graues & maturæ genæ quas gemebũdus informat affectus? Gemitus iſti non tantum gemitus ſed refectionis gratiam te-
nent. Cibabis, inquit, nos pane lachrymarum. Et in præ- Pſal. 79.
ſenti malo punico ſponſi genas aſſimilat, eo quòd ſolicitus & amatorius affectus cognata quadam maturitate & uultũ ueſtiat, & cibet intuētes. Relucēs enim in facie mētis gratia, uidentes quaſi reficit, & ſuam in alios trāsfundit paſſionem. Non poſſum non dulciter moueri, dum talem penes me uultum depingo: & amatoriæ genæ in me ſimilem gignũt affectum, dum cogitanẝ, quāto magis dũ uidenẝ? Nā expreſſior uiſio quàm cogitat⁹. Pulchræ cino genæ in quibus tāta uenuſtas eminet, quas grata cō-
mēdat humilitas nil in ſe altũ habētes, nil rigidũ, ſed quæ Cant. 4.
ſunt ad modeſtæ humilitatis cōpoſitione quodā diſciplinæ exercitio infractæ. B Sicut fragmē, inquit, mali pu-
nici, ſic genæ tuæ. An nō tibi q̃ſi fractas habuiſſe genas Eſai. 50.
uidetur ille qui eas dedit percutientibus, dedit uellentibus, & non auertit à cōſpuentibus? Bona quidē hæc fractio p quam interior cœpit uirtus eminere, & quæ intra carnis corticem concludebatur erumpere gratia. Quaſi cōfracta uidetur tanta dignitas ad paſsionis inaniēs ſe ipſā iniurias: ſed p hæc fragmēta ſalutis ſe nobis ubertas effudit. Et tu ſi adimpleas ea q̃ deſunt paſſionum Chriſti